Årsredovisning 2015

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs

Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180

registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se

Org. nr: 202100-3310

Innehållsförteckning

1 Året i korthet ... 5
2 Spelmarknaden ... 7
3 Resultatredovisning ... 9
3.1 Verksamhet kontroll och tillsyn ... 9
3.1.1 Prioriterade områden ... 10
3.1.2 Årets tillsyn i siffror ... 16
3.1.3 AB Svenska Spel ... 18
3.1.4 Casino Cosmopol AB ... 18
3.1.5 AB Trav och Galopp ... 19
3.1.6 Rikslotterier ... 21
3.1.7 Restaurangkasino- och automatspel ... 21
3.1.8 Riksgäldskontoret ... 24
3.2 Kontroll av illegalt spel ... 24
3.2.1 Illegalt automatspel ... 24
3.2.2 Spelklubbar ... 25
3.2.3 Illegala lotterier ... 25
3.2.4 Främjandeförbudet ... 26
3.2.5 Uppföljning av Lotteriinspektionens polisanmälningar ... 26
3.3 Verksamhet tillstånd och normgivning ... 27
3.3.1 Rikslotterier ... 29
3.3.2 Restaurangkasino ... 30
3.3.3 Värdeautomatspel ... 30
3.3.4 Förströelsespel ... 31
3.3.5 Typgodkännande ... 31
3.3.6 Övriga tillståndsärenden ... 31
3.3.7 Normgivning ... 32
3.4 Verksamhet information ... 33
4 Organisation ... 35
5 Personal ... 36
6 Internt arbete under året ... 37
7 Finansiell redovisning ... 38
7.1 Resultaträkning ... 41
7.2 Balansräkning ... 42
7.3 Anslagsredovisning ... 43
7.4 Noter och tilläggsupplysningar ... 44
8 Ordlista ... 50

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Generaldirektörens förord

Svensk spelreglering i förändring

En spellicensutredning är tillsatt. Det är gott så. Svensk spelreglering har sedan länge varit i behov av en modernisering. Att det råder en viss eufori över att färdriktningen börjar klarna är därför förståeligt. Regeringen har utsett mig att navigera projektet i hamn. Förutom experter och referensgrupper kan jag naturligtvis luta mig mot Lotteriinspektionens erfarna och kompetenta medarbetare. Det känns tryggt.

Det finns en mängd recept för hur en spelmarknad med licenser ska utformas. Att antalet licenser måste vara obegränsade, skattenivån rimlig och baserad på nettoomsättning samt nätkasinon tillåtna är därvid närmast givna faktorer för att kanaliseringen till den reglerade svenska marknaden ska fungera. Andra frågeställningar är mer komplexa och kräver noggranna överväganden. Här måste en grundlig omvärldsanalys bidra till att klarlägga vad som inte fungerat i andra jämförbara länder. Men man måste också blicka förbi horisonten. Utvecklingstakten på spelmarknaden är mycket hög. De länder som redan har introducerat ett licenssystem är proaktiva och omprövar ständigt sin reglering. Vi bör därför också säkerställa att vi inte anammar det som andra står i begrepp att välja bort. Sverige måste tänka framåt, men inte för långt fram, så att vi missar alla möjligheter på vägen.

En väl avvägd spelpolitik kräver också införandet av regler som skyddar spelarna och särskilt utsatta grupper. Vilka åtgärder som bäst ger ett sådant skydd har sedan länge varit föremål för intensiv debatt. På detta område bör vi vara särskilt noga med att inte hamna i en ”himmel eller helvete”-diskussion med osakliga argument. Viktigare är att i samverkan hitta en bra balans mellan åtgärder som tar sikte på de störst riskera för allvarliga skador hos konsumenterna och de förutsättningar som faktiskt gäller på marknaden.

Under året har Lotteriinspektionen firat sitt 20 årsjubileum. Vi fortsätter vårt arbete med att säkerställa att den svenska spelmarknaden är sund och säker. Utmaningarna blir inte färre med åren. I fortsatt fokus ligger bl.a. arbetet mot penningtvätt. De nya reglerna som bygger på det s.k. fjärde penningtvättsdirektivet innebär den kanske största omställningen för de svenska spelanordnarna i modern tid. Lotteriinspektionen har sedan länge tagit frågan på stort allvar. Jag hoppas att anordnarna också gjort detta och

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

förberett sig väl. I annat fall väntar något av ett stålbad. Ingen kommer i alla fall att kunna skylla på bristande information från Lotteriinspektionens sida.

Vår informationsinsats ”Prata om spel” fortsätter med en matematiktävling som vi hoppas blir väl mottagen hos Sveriges elever. En utvärdering av projektets första fas sker hösten 2016.

Spelmarknadens snabba utveckling är en ständig utmaning. Men Lotteriinspektionen har svarat upp väl på denna. Jag vill framhålla alla kollegor som varje dag gör arbetsinsatser som bidrar till Lotteriinspektionens fortsatta utveckling. Jag är mycket tacksam över att få tillhöra detta team. Vi är väl rustade för framtiden, som vi vet rymmer nya och större utmaningar.

Håkan Hallstedt
Generaldirektör

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs

Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180

registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se

Org. nr: 202100-3310

1 Året i korthet

Februari
En granskning av AB Trav och Galopp:s (ATG:s) utlandsspel redovisades. Hösten 2014 inledde Lotteriinspektionen en utredning av ATG:s internationella spel. För att tillföra ett externt perspektiv till utredningen anlitades det brittiska konsultbolaget Sports Integrity Services.

Filmen ”Spela om pengar är inte ett sätt att tjäna pengar” lanserades. Genom informationsprojektet Prata om spel erbjuds lärare och andra, som arbetar med unga, kostnadsfria verktyg för att göra unga medvetna om riskerna med spel om pengar och hur spelreklamen påverkar.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) presenterade rapporten En ny giv? I rapporten analyseras den svenska spelregleringen och marknadens framtida utveckling. Den centrala slutsatsen är att regleringen måste reformeras. Lotteriinspektionen medverkade i referensgruppen till utredningen.

Mars
Utredningen överlämnade sitt slutbetänkande ”Ett effektivare främjandeförbud i lotterilagen” (SOU:2015:34). Förslag lämnades om ett effektivare främjandeförbud. Lotteriinspektionen deltog med en expert.

Lotteriinspektionen deltog i ett seminarium avseende fjärde penningtvättsdirektivet arrangerat av Gambling Complience.

April
Matchfixningsdom i Oslo tingsrätt meddelades. Det var den första fällande domen i Norge avseende matchfixning. Det var också första gången svenskar fällts i domstol för att ha ägnat sig åt matchfixning.

Maj
Europaparlamentet antog det fjärde penningtvättsdirektivet som ska bidra till att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Direktivet får stor påverkan på spelbranschen då alla tillhandahållare av speltjänster omfattas av direktivet. Lotteriinspektionen ingår i utredningen om ny penningtvättslag som för närvarande pågår på regeringens uppdrag. Resultatet ska redovisas i februari 2016. Med anledning av det nya penningtvättsdirektivet (AMLD4) anordnade Lotteriinspektionen ett seminarium på Norra Latin i Stockholm.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Lotteriinspektionen talade om myndighetens tillsyn av värdeautomater på GLI konferens i Rom.

Juni
Lotteriinspektionen deltog vid en konferens anordnad av Stiftelsen Nordiska Sällskapet för Upplysning om Spelberoende (SNSUS) i Stockholm. Det var den tionde konferensen som SNSUS arrangerade och Lotteriinspektionen deltog som föredragande av informationskampanjen Prata om spel.

Lotteriinspektionen deltog i seminariet, Sports Law Arena, anordnat av advokatbyrån MAQS.

Juli
Nya förskrifter för s.k. EMV-lotterier trädde i kraft, LIFS 2014:2. Från och med den 1 juli 2015 ska de spelanordnare som har tillstånd i Sverige till EMV-lotteri bl.a. ha Lotteriinspektionens logotyp på webbplatsens startsida.

Under Almedalsveckan deltog Lotteriinspektionen i ett skolseminarium och berättade om vår informationssatsning Prata om spel.

Augusti
Det årliga generaldirektörsmötet mellan de nordiska ländernas spelmyndigheter ägde rum i Karlskrona. Lotteriinspektionen informerade om vad som skett inom penningtvättsområdet.

September
Camilla Rosenberg tillträdde tjänsten som operativ chef.

Nordiskt tekniskt/juridiskt möte anordnades i Mariefred. Ämnen som diskuterades var bl.a. otillåten marknadsföring och Europarådets konvention om matchfixning.

En utbildningssatsning i arbetet mot penningtvätt lanserades för den i Sverige reglerade spelmarknaden inför implementation av det fjärde penningtvättsdirektivet. Utbildningen distribueras genom internet.

Oktober
Tidningsutgivarna tog ett initiativ till självreglering av spelannonser genom att utforma rekommendationer för mediebranschen.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Tillsynsmyndigheter från hela världen träffades under en konferens i Lima, Peru. International Association of Gaming Regulators, IAGR arrangerade konferensen.

Lotteriinspektionen firade 20 år och anordnade ett seminarium på Moderna Museet i Stockholm.

Lotteriinspektionens generaldirektör Håkan Hallstedt utsågs till regeringens utredare för omreglering av spelmarknaden. Utredningen ska bl.a. lämna förslag på hur ett spellicenssystem kan införas i Sverige. Enligt uppdraget ska utredningen vara klar senast 31 mars 2017.

November
Till följd av utnämningen till utredare i regeringens spelutredning lämnade Håkan Hallstedt styrelsen för International Association of Gaming Regulators (IAGR) med omedelbar verkan.

Lotteriinspektionen skrev på EU-kommissionens förslag till gemensam Memorandum of Understanding, (MOU) för tillstånds- och tillsynsmyndigheter inom EU.

Lotteriinspektionen genomförde för fjärde året i rad en undersökning om svenskarnas spelvanor.

2 Spelmarknaden

Även under 2015 kännetecknades utvecklingen på spelmarknaden av aktörernas strävan att öka tillgängligheten till spel i olika miljöer, framför allt i mobila plattformar. Nya spelapplikationer tillförs spelmarknaden kontinuerligt.

Internetkasino är ett spelområde med fortsatt attraktionskraft. Beräkningar visar att närmare 300 000 konsumenter spelar regelbundet på internetkasino i Sverige.

Länder i Europa fortsatte att öppna sina marknader för nya aktörer men Norge och Finland behåller sina monopol.

Länder som inför licenser fortsätter att utestänga dem som inte har licens i landet genom blockering av IP-adresser, förbud mot betalningsförmedling eller genom en kombination av dessa åtgärder.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Nivån på skattesatsen är en viktig fråga när ett land öppnar marknaden för nya aktörer. Det är svårt att göra en korrekt avvägning mellan en skattesats som tilltalar aktörerna å ena sidan och en skattenivå som är lönsam för staten å andra sidan. En annan viktig fråga är var den tekniska utrustningen ska vara placerad. Fler och fler länder som öppnar sina marknader för nya aktörer kräver inte längre att den tekniska utrustningen måste vara placerad i landet.

En 25-årig man dömdes av Göta hovrätt för medhjälp till givande av muta, när han försökt få tre fotbollsspelare i en fotbollsförening att ordna en läggmatch. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och böter.

I en promemoria från Finansdepartementet föreslogs ändringar i lotterilagen. För att åstadkomma en mer transparent handläggning av regeringens ärenden om tillstånd att anordna lotteri enligt 45 § lotterilagen (1994:1000) tydliggjordes att det endast är spelföretag som ägs av staten och spelföretag där staten har det rättsligt bestämmande inflytandet, och vars överskott går till hästsporten, som kan beviljas tillstånd enligt denna lag. Dessutom föreslogs att ett generellt krav införs i lotterilagen om att den som anordnar lotteri ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas.

Vidare föreslogs att krav införs på att särskild måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring av lotterier till konsumenter och att sådan marknadsföring inte särskilt riktar sig till barn och ungdomar under 18 år. Promemorian innehåller även ett förslag om en åldersgräns om 18 år för att delta i tillståndsgivet lotteri. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

I en promemoria från Socialdepartementet lämnades förslag och överväganden som ska motverka spelmissbruk och minska de skadliga effekterna av överdrivet spelande. Promemorian är avgränsad till att gälla spel om pengar.

Konsumtionen av spel är relativt okänslig för konjunkturer. Den reglerade svenska spelmarknadens nettoomsättning uppgick till 16,7 miljarder kronor 2015 (16,5 miljarder kronor 2014). Bruttoomsättningen uppgick till 45,6 miljarder kronor 2015 (44,9 miljarder 2014). Omsättningen för 2015 är preliminär eftersom alla aktörer ännu inte rapporterat in sina siffror.

Den omfattande marknadsföringen av utlandsbaserade spelbolag i svenska medier fortsatte även 2015. Den tillämpade sanktionen i form av

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

förbudsföreläggande förenat med vite har blivit särskilt aktuell till följd av Högsta domstolens dom den 21 december 2012 (NJA 2012 s. 1073). Domstolen fann att den straffrättsliga sanktionen i 54 § lotterilagen inte är förenlig med EU-rätten.

Regeringen beslutade den 23 januari 2014 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att se över vissa delar av lotterilagstiftningen (dir. 2014:6). Utredningen överlämnade 30 mars 2015 sitt slutbetänkande ”Ett effektivare främjandeförbud i lotterilagen” (SOU 2015:34). Främjandeförbudsutredningen föreslog bl.a. att bestämmelsen i 38 § lotterilagen utformas så att det inte är tillåtet att i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte främja deltagande i ett lotteri som inte har anordnats med stöd av lotterilagen. Främjandeförbudsutredningen föreslog även att straffbestämmelsen i 54 § lotterilagen utformas så att den omfattar allt främjande av deltagande i lotterier som inte anordnats med stöd av lotterilagen.

3 Resultatredovisning

Riksdagens uttalade mål med den svenska spelpolitiken är att den svenska spelmarknaden ska vara sund och säker. Politiken syftar till att under kontrollerade former tillgodose efterfrågan på spel samtidigt som sociala skyddsintressen säkerställs.

Lotteriinspektionens uppdrag delas in i verksamheterna kontroll och tillsyn av spelmarknaden, kontroll av illegalt spel, tillstånd och normgivning samt information. Lotteriinspektionen ska arbeta säkerhets- och problemorienterat och koncentrera arbetet till de sektorer på marknaden där risken för kriminalitet och sociala skadeverkningar bedöms vara störst.

3.1 Verksamhet kontroll och tillsyn

Kontroll- och tillsynsverksamheten ska leda till en hög säkerhet i all spel- och lotteriverksamhet. Lotteriinspektionen ska ha särskilt fokus på åtgärder som kan bidra till att minimera risken för att spel och lotterier ger upphov till sociala skadeverkningar.

Lotteriinspektionens tillsyn är indelad i bas- och tematillsyn. Bastillsyn är återkommande aktiviteter som genomförs varje år. Tematillsyn är sådana aktiviteter som är specifika för ett visst år eller återkommande med mer

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

varierande frekvens. Delar av årets tematillsyn genomfördes inom ramen för Lotteriinspektionens prioriterade områden.

3.1.1 Prioriterade områden

För att fokusera Lotteriinspektionens arbete på de delar av spelmarknaden där risken för t.ex. sociala skadeverkningar bedöms vara störst arbetade myndigheten under 2015 med fyra prioriterade områden: skyddet av spelaren, regelefterlevnad, påverkan genom publicering och medarbetare. Inom de prioriterade områdena arbetade Lotteriinspektionen utifrån ett antal målbilder och aktiviteter.

Inom två av de prioriterade områdena, skyddet av spelaren och regelefterlevnad, utfördes tillsynsinsatser, vilka redogörs för i det följande.

Prioriterat område: skyddet av spelaren
Följande mål var vägledande för genomförda insatser inom det prioriterade området skyddet av spelaren.

- Lotteriinspektionen ska bidra till att minimera risken för att spel och lotterier ger upphov till sociala skadeverkningar.
- Myndighetens verksamhet ska leda till hög säkerhet i all spel- och lotteriverksamhet och därmed minska risken för att spel och lotterier ger upphov till sociala skadeverkningar.

Kartläggning av skyddet av spelarnas pengar
Under året tittade Lotteriinspektionen närmare på hur spelarnas pengar, i samband med spel via s.k. EMV-lotterier, skyddas i det fall en spelaktör t.ex. skulle gå i konkurs. Genomgången visar att de flesta aktörer valt att hantera detta på ett likartat sätt. Lotteriinspektionen ser ett behov av att i framtiden titta närmare på hur myndigheten eller lagstiftaren skulle kunna tydliggöra och ställa krav på hanteringen av dessa medel för att på ett ännu bättre sätt skydda spelarnas pengar.

Föreskrifter till skydd för sociala intressen
Under 2014 utfärdade Europeiska kommissionen rekommendationer om principer för att skydda konsumenter och spelare i samband med onlinespel. Stora delar av rekommendationerna genomfördes av Lotteriinspektionen den 1 juli 2015 då myndighetens föreskrifter till skydd för sociala intressen avseende lotterier som förmedlas med elektromagnetiska vågor (EMV-lotterier) trädde i kraft. I samband med detta uppdaterades också villkoren för de aktuella tillstånden. I slutet av

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

året genomfördes en enkätundersökning där de tillståndshavare som berörs av föreskrifterna fick svara på frågor om vilka åtgärder som vidtagits med anledning av föreskrifterna. Resultatet av enkäten visade att tillståndshavarna vidtog åtgärder för att uppfylla de ställda kraven i föreskrifterna och att de har kommit relativt långt i sin implementering.

System för självavstängning

Lotteriinspektionen drev ett projekt i syfte att införa ett system som ska ge spelare en möjlighet att stänga av sig från spel hos de aktörer som har tillstånd att anordna spel om pengar över internet i Sverige. Målsättningen är att spelare ska kunna stänga av sig hos samtliga reglerade spelanordnare som ingår i självavstängningssystemet på ett ställe i stället för att behöva vända sig till var och en av spelanordnarna. Ett antal möten hölls med en referensgrupp med representanter från spelanordnarna. Beslut togs om systemets funktionssätt och ett underlag för upphandling togs fram.

Granskning av spelansvarsbegränsningar

Av villkoren till regeringens beslut om tillstånd för AB Svenska Spel (Svenska Spel) att anordna pokerspel över internet[1] framgår att bolaget inte får låta någon spelare delta i pokerspel som inte själv satt en gräns för hur mycket tid och pengar spelaren vill spendera på poker. Under 2014 genomförde Lotteriinspektionen en granskning av hur spelarna på Svenska Spels internetpoker hade satt personliga gränser rörande hur mycket tid och pengar de var beredda att spendera på internetpoker hos Svenska Spel. Under året utförde Lotteriinspektionen en fördjupad granskning av dessa villkor som visar att majoriteten av spelarna satt spelgränser i den lägre intervallen. Det finns dock en relativt stor andel av spelarna som sätter sina spelgränser i den högre intervallen. De spelare som sätter höga spelgränser kommer med största sannolikhet inte att nå sin spelgräns och därmed är den tillgängliga informationen om spelansvar och hur spelaren ligger till utifrån sin spelbegränsning inte särskilt effektiv för den kategorin. En relativt stor andel av de spelare som använder möjligheten till avstängning är spelare som satt spelgränser i den högre intervallen. Lotteriinspektionen föreslog i rapporten att ett sätt att öka informationen och uppmärksamma spelarna på sitt spelande skulle kunna vara att ställa krav på att spelaren vid varje inloggningstillfälle, första gången varje kalendermånad, får information om satta spelgränser och sin spelhistorik. Spelaren ska sedan bekräfta att samma gränser fortfarande är aktuella. Eftersom spelaren sätter sina spelbegränsningar när man loggar in för första gången skulle

[1] Fi2013/2702.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

ytterligare krav på information om spelgränser och spelhistorik uppmärksamma spelaren på vilka gränser som de har valt. Spelaren måste fatta ett aktivt beslut om det är de gränser som fortfarande gäller och får samtidigt en överblick över hur mycket pengar de har vunnit eller förlorat.

EU:s direktiv om åtgärder för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism
I maj anordnade Lotteriinspektionen ett seminarium på temat penningtvätt. Bakgrunden till seminariet var arbetet inom EU med att ta fram ett fjärde penningtvättsdirektiv och det utökade ansvar som direktivet kommer att innebära för spelanordnarna på spelmarknaden. Intresset för ämnet var stort och personer från spelanordnare, myndigheter och den finansiella sektorn var representerade. Några av de ämnen som behandlades var innehållet i direktivet, kriminellas ekonomi och vilka åtgärder som kan vidtas av spelanordnare för att förhindra att deras produkter utnyttjas för penningtvätt. På seminariet talade bl.a. företrädare för Betfair, Brottsförebyggande rådet (Brå), Finansdepartementet och Finanspolisen. Under året tillsattes en särskild utredare av regeringen som ska utreda och lämna förslag till hur direktivet ska verkställas i svensk lag. Bestämmelserna i direktivet ska vara implementerade senast vid halvårsskiftet 2017.

Kontroll av marknadsföring, ATG och Svenska Spel
Regeringen och Lotteriinspektionen har meddelat villkor om marknadsföring för ATG och Svenska Spel. Kontroller genomfördes av marknadsföring i olika medier och hos de ombud som säljer bolagens spel.

Resultat av kontroll av marknadsföring visar att bolagen följer både regeringens koncession och Lotteriinspektionens villkor väl. Eftersom villkoren som reglerar marknadsföring är relativt nya förs en diskussion i rapporten om tolkningen och tillämpningen av både villkoren kring jackpottar och om kravet på att ha information om stödlinjen. Lotteriinspektionen kommer i kommande tillsyn följa upp om det krävs ett förtydligande i Lotteriinspektionens villkor eller om bolagen själva vidtar nödvändiga ändringar.

Bolagens marknadsföring hos ombud kontrollerades genom platsbesök. Totalt utfördes 500 kontroller. I de flesta fall kontrollerades båda bolagens marknadsföring vid samma besök eftersom många ombud säljer produkter för både ATG och Svenska Spel. Insatsen syftade till att kontrollera att Svenska Spel och ATG inte marknadsför sina produkter i kassalinjen och att marknadsföringen är måttfull i spelbutiker och i förbutiker.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Kontrollerna i kassalinjen ledde till att Svenska Spel erhöll några anmärkningar i början av året men antalet anmärkningar minskade drastiskt under året. Anmärkningarna bestod främst i att det fanns kvar gamla varuavskiljare med reklambudskap från tiden när dessa krav inte fanns. Eftersom ATG har en mycket liten del av sin försäljning i kassalinjen så fanns det inte heller några problem med marknadsföring i kassalinjen. Angående kravet på att marknadsföringen ska vara måttfull i förbutiker och i spelbutiker förs en liknande diskussion i rapporten kring tolkningen och tillämpningen av både villkoren kring jackpotar och om kravet på att ha information om stödlinjen. Lotteriinspektionen kommer även i kommande tillsyn följa upp om det krävs ett förtydligande i Lotteriinspektionens villkor eller om bolagen själva vidtar nödvändiga ändringar.

Prioriterat område: regelefterlevnad
Under det prioriterade området regelefterlevnad var målbilden att Lotteriinspektionens verksamhet ska leda till hög säkerhet i all spel- och lotteriverksamhet. Efterlevnaden av påpekanden från myndigheten var god från aktörerna. Detta presenteras nedan under varje avsnitt av de olika spelområdena.

Penningtvätt och finansiering av terrorism
Under 2015 färdigställdes två rapporter avseende Casino Cosmopol AB:s (Casino Cosmopol) arbete med att förhindra att kasinoverksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Båda rapporterna genomfördes inom ramen för en tillsynsaktivitet som kom till som en följd av resultat av tillsyn under 2014. Då resulterade granskningen i krav på Casino Cosmopol att vidta två åtgärder, dels att uppdatera den riskbedömning som ska ligga till grund för de åtgärder som kasinona vidtar, dels att fastställa en internkontrollplan i syfte att genomföra interna kontroller för att säkerställa att regelverket avseende penningtvätt följs. Casino Cosmopol uppdaterade sin riskbedömning och Lotteriinspektionens bedömning var att riskbedömningen i stort behandlar relevanta faktorer. Vid kommande uppdateringar kan det, enligt Lotteriinspektionens mening, dock vara önskvärt med en fördjupad diskussion och riskbedömning av de olika spelformerna, åtminstone med utgångspunkt i spelautomater respektive bordsspel. Casino Cosmopol införde en rad olika åtgärder för att minimera möjligheterna att deras spelutbud och övrig service utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Dock finns det, som de själva anger, kvarvarande risker till viss

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

del. Dessa risker kan komma att bli föremål för kommande tillsynsaktiviteter rörande penningtvätt.

Casino Cosmopols internkontrollplan syftar i stort till att kontrollera att större transaktioner granskas av relevant personal på respektive kasino, att kasinona gör likartade bedömningar i arbete mot penningtvätt och att rapporteringen till Finanspolisen görs på ett tillfredsställande sätt. Lotteriinspektionen följde upp Casino Cosmopols internkontroll i slutet av 2015. Resultatet av uppföljningen blir klart i början av 2016.

Illegalt spel – utbildning, information och samverkan
Aktiviteterna på området syftade i huvudsak till att öka medvetandet om illegal spelverksamhet. Lotteriinspektionens insatser för att bidra till ett minskat utbud av illegal spel- och lotteriverksamhet har under senare år alltmer inriktats på samverkan med rättsvårdande myndigheter. Lotteriinspektionen ser positivt på denna utveckling och deltog i flera olika tillfälliga utbildnings- och samverkansinsatser mot misstänkt illegal spel- och lotteriverksamhet.

Lotteriinspektionen för en ständig dialog med bl.a. Åklagarmyndigheten, Ekobrottmyndigheten, Skatteverket och Polismyndigheten för att gemensamt kunna minska utbudet av den illegala spelmarknaden i Sverige. Förhoppningen med de samtal som förs är att de ska utmynna i att ingripanden kan göras mot de stora aktörerna på den illegala spelmarknaden i Sverige.

Ansvarsfördelning mellan tillståndshavare och servicebolag
Av 13 § lotterilagen framgår att det för varje tillståndspliktigt lotteri som anordnas av en juridisk person ska finnas en föreståndare som tillståndsmyndigheten godkänner, en lotteriföreståndare. Den svenska spelmarknadens utveckling har inneburit att de flesta större lotterierna anlitar serviceföretag för den dagliga driften av lotteriet. Den verkställande direktören i serviceföretaget utses ofta till lotteriföreståndare. En risk med detta är, enligt Lotteriinspektionen, att en del av inflytandet och beslutsfattandet flyttar från tillståndshavaren till serviceföretaget.

Detta förhållande granskades närmare under året och resulterade i ett ställningstagande som publicerades på Lotteriinspektionens hemsida den 12 oktober 2015. Där angavs följande.
Lotteriföreståndarens lämplighet kan ifrågasättas i de fall när lotteriföreståndaren arbetar som verkställande direktör i ett externt anlitat serviceföretag och många gånger

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

ska verka för vinstintressen som går stick i stäv med tillståndshavarens intressen. Lotteriinspektionen har funnit att en bedömning av lotteriföreståndarens lämplighet får avgöras från fall till fall och en nyanserad prövning måste göras varje gång.

Uppföljning av säkerhetsgranskning
Aktiviteten syftade till att följa upp hur rutiner kring uppdatering av Svenska Spels pokerklient fungerat och då särskilt hur Svenska Spel säkerställt att underhållsnivån hålls uppdaterad. Aktiviteten genomfördes med anledning av att Lotteriinspektionen under 2014 fann stora brister vid den säkerhetsgranskning som då utfördes. Säkerhetsnivån på pokerklienten var inte tillräcklig, då granskningen bl.a. visade att uppdateringar inte utförts i tillräcklig utsträckning och att produkter vars supporttid löpt ut fortfarande användes. Dessutom fanns inte någon testmiljö att använda.

Årets uppföljning visade att det finns rutiner för hur uppdateringar ska genomföras. Det finns även flera nya rutiner som innebär att en oberoende verifiering av miljön och kontinuerliga sårbarhetsscanningar ska genomföras. Svenska Spel har återigen tillgång till en fungerande testmiljö för alla klienter de i dagsläget använder. Detta gäller bl.a. iOS, Android och Windows.

Uppföljning av krav på spelkonsekvensanalys
Den 1 oktober 2013 trädde Lotteriinspektionens föreskrifter, LIFS 2013:1, om spelkonsekvensanalys i kraft. Föreskrifterna innehåller bestämmelser som ska bidra till att minimera risken för att spel och lotterier ger upphov till sociala skadeverkningar i samband med EMV-lotterier. Föreskrifterna ställer krav på att den som söker tillstånd till sin ansökan ska bifoga en spelkonsekvensanalys innehållandes t.ex. en beskrivning av lotteriets affärsmodell, distributionssätt, målgrupp och tid mellan insats och utfall i lotteriet. Under året genomfördes en utvärdering. Syftet med denna var att analysera och utvärdera hur spelkonsekvensanalysen fungerade och med vilken information den bidrog vid tillståndsprocessen.

Efter genomförd uppföljning och utvärdering kunde det konstateras att spelkonsekvensanalysen hittills främst verkat som ett instrument för att få lotterianordnarna att själva reflektera över vilka sociala skadeverkningar som de lotterier man ansöker om tillstånd till kan medföra. Vidare framgår även av uppföljningen att Lotteriinspektionen tydligare bör ta ställning till hur de uppgifter som sökanden lämnar i spelkonsekvensanalysen ska bedömas och på vilket sätt uppgifterna ska påverka bedömningen av ansökan.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

3.1.2 Årets tillsyn i siffror

Tabell 1. Antal kontroller och anmärkningar.

	2015		2014		2013	
Antal kontroller/anmärkningar	Kontroll	Anm.	Kontroll	Anm.	Kontroll	Anm.
Lotterier	861	6	832	12	832	6
Restaurangkasino	200	33	226	26	194	24
Värdeautomater	1 716	83	1 900	80	1 581	104
Förströelsespel	29	1	31	17	69	29
Övriga tillstånd	148	6	141	6	138	6
ATG	391	18	272	111	338	81
Svenska Spel	2 301	14	2 056	51	1 933	6
Casino Cosmopol	327	16	267	11	286	12
Riksgäldskontoret	22	0	24	0	22	0
Totalt	5 995	177	5 749	314	5 393	268

Under året genomfördes 5 995 kontroller, något fler än 2014. Vid kontrollerna konstaterades 177 anmärkningar, vilket är 137 färre än 2014. Andelen kontroller med anmärkning uppgick till ca 3 procent och var därmed lägre jämfört med 2014.

Tabell 2. Antal timmar och andel nedlagd tid

Nedlagd tid	2015		2014		2013	
Verksamhet	%	Timmar	%	Timmar	%	Timmar
Lotterier	9,8	1 346	11,1	1 726	13,6	1 554
Restaurangkasino	2,8	383	3,9	614	3,9	441
Värdeautomater	20,9	2 870	17,3	2 704	17,1	1 954
Förströelsespel	0,3	47	2,2	342	2,1	245
ATG	19,5	2 689	20,9	3 255	14,0	1 592
Svenska Spel	14,9	2 057	23,1	3 601	19,8	2 257
Casino Cosmopol	18,8	2 584	14,5	2 265	21,1	2 410
Riksgäldskontoret	0,0	3	0,0	2	0,0	5
Övrig kontroll	13,0	1 798	7,0	1 088	8,4	956
Totalt	100,0	13 777	100,0	15 597	100,0	11 414

Lotteriinspektionens tillsyn av den reglerade spelmarknaden minskade med 1 820 timmar jämfört med 2014. Den största minskningen av nedlagd tid avsåg lotterier, Svenska spel och ATG, vilket berodde på omfördelning av arbetet inom tillsynen under året och att ersättningsrekrytering av tjänstlediga dragit ut på tiden. Störst andel timmar lades ned på tillsyn av värdeautomater, drygt 21 procent.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Tabell 3. Avgifter och kostnader per kontroll och spelområde, kronor.

Spelområde		2015	2014	2013
Svenska Spel	Antal kontroller	2 301	2 056	1 933
	Avgift/kontroll	1 878	3 021	2 330
	Kostnad/kontroll	2 021	3 241	2 537
	Resultat/kontroll	-143	-220	-207
ATG	Antal kontroller	391	272	338
	Avgift/kontroll	9 793	15 765	7 828
	Kostnad/kontroll	9 687	17 316	8 997
	Resultat/kontroll	106	-1 551	-1 169
Casino Cosmopol	Antal kontroller	327	267	286
	Avgift/kontroll	11 667	12 024	12 985
	Kostnad/kontroll	12 480	13 218	14 295
	Resultat/kontroll	-813	-1 194	-1 310
Lotterier	Antal kontroller	861	832	832
	Avgift/kontroll	2 364	2 977	2 685
	Kostnad/kontroll	2 546	3 425	3 293
	Resultat/kontroll	-182	-448	-608
Restaurangkasino	Antal kontroller	200	226	194
	Avgift/kontroll	5 080	4 623	5 586
	Kostnad/kontroll	3 889	4 124	5 338
	Resultat/kontroll	1 191	499	248
Värdeautomater	Antal kontroller	1 716	1 900	1 581
	Avgift/kontroll	2 670	2 617	3 319
	Kostnad/kontroll	2 666	1 852	2 637
	Resultat/kontroll	4	765	682
Förströelsespel	Antal kontroller	29	31	69
	Avgift/kontroll	9 748	7 707	2 981
	Kostnad/kontroll	4 057	13 991	7 063
	Resultat/kontroll	5 691	-6 284	-4 082
Riksgäldskontoret	Antal kontroller	22	24	22
	Avgift/kontroll	844	716	1 068
	Kostnad/kontroll	847	773	1 056
	Resultat/kontroll	-3	-57	12
Övriga tillstånd	Antal kontroller	148	141	138
	Avgift/kontroll	1 160	1 157	1 428
	Kostnad/kontroll	1 770	3 184	3 389
	Resultat/kontroll	-610	-2 027	-1 961
Totalt	Antal kontroller	5 995	5 749	5 393
	Avgift/kontroll	3 348	3 935	3 682
	Kostnad/kontroll	3 413	4 019	3 886
	Resultat/kontroll	-65	-84	-204

Tabellen redovisar totala avgifter och kostnader samt resultat delat med antal kontroller för området.

I likhet med de två föregående åren resulterade tillsynen 2015 i ett underskott. Trots att underskottet per kontroll minskat med 19 kronor jämfört med 2014 täckte inte avgiftsuttaget fullt ut kostnaderna för Lotteriinspektionens tillsyn.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

3.1.3 AB Svenska Spel

Under året hade Svenska Spel tillstånd att anordna lotterier, internetpoker och spel på värdeautomater. Med lotterier menas i detta fall vadhållning på idrottstävlingar, traditionella lotterier samt nummerspel. I avsnitt 3.1.7 redogörs för tillsynsresultaten avseende Svenska Spels värdeautomatspel.

Utöver den tillsyn som varit en del av Lotteriinspektionens prioriterade områden genomfördes tillsyn också genom t.ex. månads- och incidentrapportering, medverkan vid olika dragningar samt kontroller av vinstplaner och lottkorrektur.

Svenska Spel har, med stöd av villkor från regeringen, rätt att fondera medel i något som kallas för regleringsfonden. Lotteriinspektionen undersökte under året närmare uppbyggnaden av Svenska Spels regleringsfond. I remissvar över Svenska Spels ansökan om lotteritillstånd för 2016 nämnde Lotteriinspektionen frågan om i vilka situationer avsättningar till regleringsfonden bör få göras.

Matchfixning och annan manipulation av idrottsresultat är ett ämne som varit aktuellt de senaste åren. För Svenska Spel och de kunder som ägnar sig åt vadhållning på sportevenemang är integritet inom idrotten viktig för att åstadkomma säkerhet i spelen. Lotteriinspektionen har inte haft något specifikt uppdrag gällande dessa frågor i myndighetens regleringsbrev. Det finns dock en tipsfunktion på myndighetens hemsida där allmänheten kan lämna anonyma tips om misstänkt matchfixning. Tips av varierande slag har kommit in.

3.1.4 Casino Cosmopol AB

Casino Cosmopols marknadsföring regleras i villkor från regeringen och Lotteriinspektionen. Marknadsföringen ska vara måttfull och får inte vara påträngande eller uppsökande. Marknadsföring får endast ske i tidningar, på internet eller på spelplatsen och får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte fyllt 25 år. Lotteriinspektionen genomförde 36 kontroller av kasinots marknadsföring varav en kontroll resulterade i en anmärkning.

Lotteriinspektionen utförde tillsyn av spelutrustning, vilka främst bestod av kontroll av kortblandare och utfallstest av hjulspelet Big Wheel. Huvudfokus för denna typ av kontroller var att spelen, och därmed den utrustning som används, gett slumpmässiga utfall. Gällande kortblandare så säkerställer Casino Cosmopol slumpmässigheten redan i

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

upphandlingsskedet då det av kravspecifikationen framgår att blandarna ska vara testade av ett oberoende testinstitut. Testresultaten sammanställs i ett protokoll där bl.a. utfallet för kortblandarens slumpgenerator beskrivs. Aktiviteten visade att spelutrustningen hanteras på ett bra sätt och att såväl utdelning av spelkort som utfall i Big Wheel sker slumpmässigt.

Mot bakgrund av att Lotteriinspektionen i september 2014 godkände användningen av s.k. Mystery Jackpots på Casino Cosmopol genomfördes under året en tillsynsaktivitet rörande jackpottar. Jackpottar används på olika sätt på Casino Cosmopols spelautomater. Hur dessa jackpottar ska initieras och sättas upp regleras av Casino Cosmopols egna manualer. Därutöver ska vissa dokument gällande Mystery Jackpots göras tillgängliga för Lotteriinspektionen i enlighet med myndighetens villkor. Jackpottar är generellt ett uppskattat inslag för de gäster som spelar på automatspel. Därför är det viktigt att jackpottar hanteras så att säkerheten i spelen fortsatt garanteras. Aktiviteten visade att det arbetsätt som beskrevs i manualerna efterlevdes. Däremot ska den information som görs tillgänglig för Lotteriinspektionen förtydligas så att Lotteriinspektionen kan följa Casino Cosmopols administrativa hantering av Mystery Jackpot på ett bättre sätt.

Den 1 oktober 2015 introducerade Riksbanken nya 20, 50, 200 och 1 000-kronorssedlar. I oktober 2016 lanseras nya 100 och 500-kronorssedlar samtidigt med nya mynt av valörerna 1, 2 och 5 kr. Lotteriinspektionen undersökte i vilken utsträckning Casino Cosmopol vidtagit åtgärder och nödvändiga förberedelser för att kunna hantera och ta emot de nya sedlarna i kassor, vid spelbord och i spelautomater. Casino Cosmopol var väl förberedda och rustade inför sedelbytet. Sannolikt kommer sedelbytet under 2016 innebära en större påverkan på verksamheten eftersom 100 och 500-kronorssedlar används i större utsträckning än 20, 50, och 1 000-kronorssdelar.

3.1.5 AB Trav och Galopp

ATG har rätt att, under vissa förutsättningar, fondera medel från spelomgångar för att delas ut till vinnare i senare omgång eller överföras till annan vinstgrupp inom samma tävlingsomgång. Av regeringens villkor för ATG framgår vidare att överskott som uppstått till följd av felaktig vinstuträkning eller vinstutbetalning och som inte genast delas ut till vinnande vadhållare ska föras till en regleringsfond. ATG får besluta om hur regleringsfonden ska disponeras och ska rapportera till Lotteriinspektionen när medel ur fonden tas i anspråk för utdelning.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

ATG:s hantering av möjligheterna till fondering granskades. Aktiviteten visade på att insättning av medel i regleringsfonden är ovanlig och vid tillfället för Lotteriinspektionens begäran om information fanns inga avsatta medel. Ingen insättning eller uttag från regleringsfonden genomfördes under 2014, den period som efterfrågades för redovisning.

Kontroller av spel på bana genomfördes av tillsynshandläggare och av Lotteriinspektionens förordnade kontrollanter. Totalt utfördes 391 kontroller och av dessa resulterade 18 i anmärkning. Anmärkningarna bestod främst av ogiltig passage till stallbacken och misstänkt langning av spel till minderåriga.

Den 3 september 2012 utfärdade Lotteriinspektionen en anvisning för ATG om spelstopp. Den 5 juni 2014 kom ATG in med en begäran om att Lotteriinspektionen skulle återkalla, alternativt ändra, anvisningen gällande rutiner kring spelstopp. Som skäl för begäran anfördes att bolaget genomfört flera omfattande förbättringsåtgärder och infört nya rutiner för att vidareutveckla spelsäkerheten. Exempelvis har systemet för stängning av spel vidareutvecklats i två steg på samtliga banor och tävlingsoperatörerna är numera lokaliserade i Hästsportens Hus i stället för ute på banorna. I februari 2015 fattade Lotteriinspektionen beslut om att återkalla anvisningen. Under året följdes ATG:s rutiner för spelstopp upp genom platsbesök och kontroller. Uppföljningen visade att de förbättringsåtgärder som genomförts under de senaste två åren har haft mycket god effekt. Inga incidenter liknande de som ledde till anvisningen inträffade. Att operatörerna numera finns i Hästsportens Hus på Solvalla har upplevts som positivt av de flesta inblandade. Det är numera samma personal som dagligen sköter dessa arbetsuppgifter. Personalen är van och rutinerad och uppgiften bemannas alltid av fler än en person. De förbättringar som genomförts av kontrollstängsystemet har, förutom en genomgång av systemet på alla banor, också medfört en ny panel för måldomarna. Panelen har bidragit till att måldomarna fått ett större ansvar för kontrollstängfunktionen.

Efter onormalt högt spel från en samarbetspartner i USA, i samband med tävlingar på Östersundstravet hösten 2014, förelade Lotteriinspektionen ATG att vidta en rad åtgärder för att förbättra kapaciteten till övervakning av spelet och möjligheterna att upptäcka, identifiera och stoppa avvikande spelbeteenden. Kort efter föreläggandet presenterade ATG en åtgärdsplan. Under 2015 granskades och kontrollerades genomförandet av åtgärdsplanen. ATG vidtog åtgärder för att uppdatera processer och

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

arbetsbeskrivningar rörande övervakning av spel. Nya processer och beskrivningar skapades och befintliga uppdaterades. Vissa processer var tidigare inte fullständigt dokumenterade eller uppdaterade. Detta har nu åtgärdats genom förtydliganden och dokumentering. ATG tydliggjorde vilka funktioner i organisationen som har ett särskilt ansvar för efterlevnaden av interna och externa regelverk. Ett omfattande arbete har lagts ned på riskhantering. ATG har även infört systemstöd för att effektivare hitta avvikande spelbeteenden. Lotteriinspektionens bedömning av de åtgärder som vidtagits har lett till bättre möjligheter att upptäcka spelmönster och oddsrörelser som avviker på något sätt. ATG har nu möjlighet att agera snabbare för att stoppa och hantera avvikande spel än vad som var fallet tidigare. Lotteriinspektionen kunde se att genomförda förändringar gett avsedd effekt.

3.1.6 Rikslotterier

Utöver de aktiviteter som redogörs för under avsnitt 3.1.1 ovan omfattade tillsynen av rikslotterianordnarna även bl.a. månads- och incidentrapportering, kontroll av dragningar samt godkännande av lottkorrektur och vinstplaner.

Under året utfärdade Lotteriinspektionen en varning mot bakgrund av att en tillståndshavare sålt fler lotter än vad tillståndet medgav.

Varje år tillkommer nya förmånstagare i olika rikslotterier. Tillståndshavarna har under de senaste åren i allt högre utsträckning använt sig av s.k. ”paraplyorganisationer”. En paraplyorganisation innebär i korthet att tillståndshavaren inte själv bedriver någon allmännyttig verksamhet utan i stället kan tillgodoräkna sig förmånstagarnas verksamhet. För att modellen ska vara förenlig med kraven i lotterilagen krävs att förmånstagarna uppfyller förutsättningarna för att kunna erhålla ett lotteritillstånd. De nya förmånstagare ska godkännas av Lotteriinspektionen.

3.1.7 Restaurangkasino- och automatspel

Restaurangkasinospel

En av de vanligast förekommande anledningarna till anmärkning vid kontroller av spelplatser är brister i det anslag som enligt Lotteriinspektionens villkor ska finnas på varje spelplats. Brister som uppmärksammats var att anslaget inte innehåller rätt information alternativt att anslag inte finns alls. För att förbättra regelefterlevnaden på

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

detta område gjorde Lotteriinspektionen ett utskick till samtliga tillståndshavare. Utskicket innehöll information om villkoret och vad som ska framgå av anslaget. Exempel på hur ett anslag kan se ut bifogades också.

En stor del av den tillsyn som utförs avseende restaurangkasinospel sker på spelplatserna. Tillsynsbesöken görs främst av Lotteriinspektionens kontrollanter men även av myndighetens handläggare. Under året besöktes spelplatser vid 108 tillfällen. Vid dessa platsbesök kontrollerades t.ex. att spelregler följs, att anslaget finns och det allmänna ordningsläget. Kontrollerna resulterade i 22 anmärkningar, varav de flesta rörde avsaknad av anslag. Den informationsaktivitet om anslag som beskrivits ovan förväntas leda till att regelefterlevnaden vad gäller anslag förbättras under 2016.

Värdeautomatspel

Kontrollen av värdeautomatspel gjordes bl.a. genom besök på ett urval av de spelplatser där Lotteriinspektionen beviljat tillstånd till värdeautomatspel. Totalt genomfördes 1 716 kontroller och av dessa resulterade 83 i anmärkning. En återkommande anledning till anmärkning var att serveringstillståndet för spelplatsen återkallats.

När Lotteriinspektionen prövar en ansökan om tillstånd till värdeautomatspel ska spelplatsens (restaurangens) omsättning bedömas. Om ett ägarbyte sker på en restaurang som har tillstånd till spel på värdeautomater kan tillståndet under vissa förutsättningar bestå. Lotteriinspektionen genomförde kontroller av vissa spelplatser där det skedde ägarbyten år 2013. Syftet med aktiviteten var att kontrollera att spelplatserna, även med en ny ägare, uppfyllt Lotteriinspektionens villkor om omsättning av restaurangverksamhet i relation till antal värdeautomater.[2] En begäran om redovisning gällande 94 spelplatser skickades till Svenska Spel i januari 2015. Efter att begäran skickats anmälde Svenska Spel upphörande av tillstånd avseende 5 av de aktuella spelplatserna. Antalet automater minskades på 6 av spelplatserna eftersom redovisad omsättning inte var tillräckligt hög för att motivera beviljat antal automater.

[2] För att få tillstånd till en (1) värdeautomat krävs att spelplatsen (restauranger med serveringstillstånd) har haft en omsättning om minst 1000 tkr. Spel på fler än en värdeautomat får förekomma om omsättningen av restaurangverksamheten överstiger 1 250 tkr och därefter med 250 tkr för varje ytterligare värdeautomat.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Det förekommer att samma bolag bedriver verksamhet på flera olika restauranger. För Lotteriinspektionens del leder detta till vissa svårigheter att bedöma de enskilda restaurangernas omsättning, då det av de underlag Svenska Spel bifogar en ansökan om tillstånd inte helt tydligt framgår vilka verksamheter omsättningen avser. På grund av detta förhållande riskerar uppgifter om omsättning att bli missvisande. Detta kan i förlängningen leda till att Lotteriinspektionen utfärdar tillstånd på felaktiga grunder. En kartläggning genomfördes för att undersöka vilka av Svenska Spels avtalspartners som har fler än en restaurang med tillstånd till spel på värdeautomater. Resultatet visade att 36 avtalspartners till Svenska Spel hade verksamhet på fler än en restaurang med tillstånd till värdeautomatspel. Lotteriinspektionens bedömning av detta var att angiven omsättning för ca 100 tillstånd eventuellt kan ifrågasättas då samredovisning av flera restaurangers omsättning inte kan uteslutas och att missvisande omsättning kan ha legat till grund för prövning av ansökan. Lotteriinspektionen har för avsikt att följa upp resultatet av årets aktivitet under 2016.

Förströelsespel

Liksom för restaurangkasinospelet utfördes en annonskampanj med tillståndshavarna till förströelsespel som mottagare. Målet var att höja kvaliteten på den information som spelarna får genom de anslag som ska finnas på varje spelplats. Vid de kontroller som utfördes av spelplatser har kontrollanterna haft med sig färdiga anslag som kunnat anslås på de platser där informationen saknats. Vid platsbesöken noterades en anmärkning vilken handlade om att fel antal och typ av spel tillhandahölls i lokalen i förhållande till vad tillståndet medgav. Den aktuella tillståndshavaren ansökte om och beviljades ett nytt tillstånd i överensstämmelse med det utbud av spel som fanns på platsen.

Varuspel

Varuspel är en liten spelform i Sverige sett till antal utfärdade tillstånd. Inför 2015 valde Lotteriinspektionen att endast genomföra tillsyn i samband med tips om missförhållanden på dessa spelplatser. Några sådana tips kom inte in.

Penningautomatspel

Tillstånd till penningautomatspel får lämnas om spelet anordnas på fartyg i internationell trafik. Kontroller av spel på fartyg gjordes vid sex tillfällen. Samtliga kontroller resulterade i anmärkning. Vanligast förekommande

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

anmärkning var brister i anslag. Det förekom även spel när fartyget låg vid svensk kaj, vilket inte är tillåtet.

3.1.8 Riksgäldskontoret

Svenska staten utfärdar premieobligationer genom Riksgäldskontoret. Köparna garanteras insatsen tillbaka och obligationerna medför möjlighet till vinst i utlottningar där vinstmedlen består av ränta på inlånade pengar. När nya obligationer emitteras kontrollräknar Lotteriinspektionen vinstplanen och vid dragningar närvarar myndigheten med en kontrollant. Kontrollerna genomfördes under året utan anmärkning.

3.2 Kontroll av illegalt spel

Enligt regleringsbrevet ska Lotteriinspektionen arbeta för att motverka förekomsten av illegalt spel. Detta arbete inriktades främst mot illegala spelautomater, illegalt pokerspel och lotterier som inte anordnats i enlighet med lotterilagens bestämmelser. Illegala spelautomater bedöms medföra störst risk för ekonomiska och sociala skadeverkningar, dels för den enskilde, dels för samhället.

Lotteriinspektionen saknar befogenheter och möjligheter att närmare utreda misstänkta brott på spel- och lotteriområdet. Samverkan med andra myndigheter inom området är därför en viktig faktor. Den vanligaste åtgärden vid misstänkt brott på spel- och lotteriområdet är att Lotteriinspektionen vidarebefordrar uppgifter till Polismyndigheten för eventuell vidare utredning. När det gäller förvaltningsrättsliga ingripanden har Lotteriinspektionen befogenhet att meddela förbud och förelägganden vid vite, vilket också sker i vissa fall.

3.2.1 Illegalt automatspel

Illegala spelautomater förekommer på den svenska marknaden i stor omfattning och över hela Sverige. Lotteriinspektionen ingriper regelmässigt mot denna typ av verksamhet genom kontroller och polisanmälningar.

De aktörer som ställer ut illegala spelautomater utgörs till största del av fyra företag eller företagsgrupper som opererar över hela Sverige. Spelautomaterna påstås ofta vara terminaler eller datorer för användning av internet, men i praktiken möjliggör dessa deltagande i ej tillståndsgivna lotterier.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Lotteriinspektionens verksamhet fokuserade under året på uppföljande kontroller av tidigare polisanmälda platser och utökad samverkan med andra myndigheter. Informations- och utbildningsinsatser genomfördes för polis och åklagare om hur arbete med framgång kan bedrivas mot denna typ av brottslig verksamhet. För att på ett effektivt sätt motverka illegala spelautomater kan Lotteriinspektion konstatera att ytterligare åtgärder bör fokuseras mot de fyra stora utställarna.

3.2.2 Spelklubbar

I de fall Lotteriinspektionen får kännedom om misstänkt illegalt pokerspel, vidarebefordras uppgifterna till Polismyndigheteten för eventuell vidare åtgärd. Lotteriinspektionen utförde under året utredningar med anledning av misstanke om brott mot lotterilagen vid anordnande av pokerturneringar. Lotteriinspektionen har även bistått polisen med information gällande denna verksamhet.

3.2.3 Illegala lotterier

Kedjebrevsspel, som även omfattar pyramidspel, är i lotterilagens mening lotterier som kräver tillstånd. Kedjebrevsspel, pyramidspel och liknande spel kan man dock inte få tillstånd till enligt den lagen. Under 2015 kom tolv tips om pyramidspelsverksamheter in till Lotteriinspektionen. Antalet tips ökade jämfört med 2014. Det kan inte med säkerhet sägas vad som orsakade ökningen. En bidragande orsak kan vara att SVT i mars 2015 sände ett granskande program av verksamheten gällande ett av de ärenden som Lotterinspektionen polisanmält.Lotteriinspektionen tog, liksom föregående år, emot en stor mängd förfrågningar avseende arrangemang som innehåller lotteriliknande spel- eller tävlingsarrangemang. Dessa arrangemang har som regel till syfte att marknadsföra ett företag eller dess produkter och tjänster, s.k. marknadsförings- eller stimulanslotterier. Var gränsen mellan lotteri och tävling går är inte alltid självklart. Lotteriinspektionen har regelmässigt ingripit mot den här typen av arrangemang genom att upplysa anordnarna om lotterilagens bestämmelser. I januari kom ett tips in gällande ett lotteri kallat för Garantispelet. Tipsaren hade blivit uppringd av en säljare som uppgav att personen i fråga hade blivit utvald till att delta i en stor final. Finalisterna uppgavs vara garanterade vinst. Säljaren uppgav också att lotteriet skulle skänka pengar till välgörenhet i samband med detta. Personen var tvungen att teckna prenumeration för att behålla sin plats i finalen. Lotteriinspektionen gjorde bedömningen att Garantispelet var ett lotteri anordnat inom Sverige, vilket kräver tillstånd enligt lotterilagen. Bakgrunden till bedömningen var att svenska personer och bolag kunde

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

knytas till lotteriet, lotterna såldes i Sverige via telefonförsäljning uteslutande riktad mot svenska konsumenter samt att telefonnummer och även en adress för lotteriet var svenska. Lotteriinspektionen polisanmälde lotteriet den 6 mars. Efter polisanmälan startade samma anordnare två andra koncept. Många konsumenter kontaktade Lotteriinspektionen med anledning av att de blivit uppringda av representanter för ovan nämnda lotterier. Samverkan mellan Lotteriinspektionen och Konsumentverket var god och de många konsumenter som vände sig till Lotteriinspektionen har fått information om hur de ska gå vidare för att försöka avsluta sina påstådda prenumerationer och hur de ska bestrida eventuella fakturor. Polisens utredning gällande lotterierna är pågående. Lotteriinspektionen ser en risk att förekomsten av liknande koncept kommer att öka framöver.

3.2.4 Främjandeförbudet

Under året som gått såg Lotteriinspektionen en ökning av antalet ärenden kopplade till det främjandeförbud som följer av 38 § lotterilagen. Enligt bestämmelsen är det inte tillåtet att yrkesmässigt eller i förvärvssyfte främja deltagande i ett inom landet anordnat lotteri som saknar tillstånd eller deltagande i ett utom landet anordnat lotteri.

3.2.5 Uppföljning av Lotteriinspektionens polisanmälningar

Genom tillsynsinsatser med särskilda teman genomförde Lotteriinspektionen återkontroller på platser som tidigare varit föremål för polisanmälningar avseende brott mot lotterilagen genom anordnande av automatspel utan tillstånd. Aktiviteten visade att ca 40 procent av de platser där spelet tidigare hade polisanmälts hade det fortsatt varit möjligt att delta i lotterier utan tillstånd.

Tabell 4. Antal kontroller och anmärkningar.

	2015		2014		2013	
Resultat misstänkt illegalt spel	Antal kontroller	Antal anm.	Antal kontroller	Antal anm.	Antal kontroller	Antal anm.
Misstänkt illegalt automatspel	558	181	981	229	950	275
Misstänkt otillåtet främjande	95	80	28	19	66	57
Misstänkt illegalt pokerspel	13	10	10	10	11	11
Förströelsespel utan tillstånd	1	1	11	12	1	1
Kasinospel utan tillstånd	0	0	2	0	0	0
Övrigt lotteri utan tillstånd	40	30	53	43	77	70
Kontroll ej genomförbar	0	0	132	0	82	0
Totalt	707	302	1 217	313	1 187	414

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Tabell 5. Övriga resultat.

	2015	2014	2013
Besiktning av spelautomater för polisens förundersökningar	0	1	1
Polisanmälningar	77	83	70

3.3 Verksamhet tillstånd och normgivning

Tabell 6. Sammanfattning av tillståndsgivningens resultat. Antal tillstånd är gällande tillstånd för den sista december aktuellt år.

Tillstånd		2015	2014	2013
Rikslotterier	Ansökningar	53	54	69
	Bifall	47	51	65
	Avslag	2	3	0
	Tillstånd	65	83	67
Restaurangkasino	Ansökningar	315	385	363
	Bifall	323	376	345
	Avslag	2	1	3
	Tillstånd	460	482	492
Förströelsespel	Ansökningar	56	93	53
	Bifall	52	101	46
	Avslag	0	0	0
	Tillstånd	135	128	85
Värdeautomater	Ansökningar	2 235	583	2 785
	Bifall	2 265	669	2 716
	Avslag	18	12	26
	Tillstånd	1 819	1 990	2 213
Övriga tillstånd	Ansökningar	30	49	30
	Bifall	31	45	29
	Avslag	1	1	0
	Tillstånd	45	44	43
Typgodkännande	Ansökningar	53	62	62
	Bifall	50	61	58
	Avslag	0	0	0
	Tillstånd	124	137	151
Totalt	Ansökningar	2 742	1 226	3 362
	Bifall	2 768	1 303	3 259
	Avslag	23	17	29
	Tillstånd	2 648	2 864	3 051

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Tillståndsgivningen ska ge förutsättningar för en väl fungerande spelmarknad. Lotteriinspektionen ansvarar för tillståndsgivning avseende rikslotterier, värdeautomatspel, restaurangkasinospel, förströelsespel, typgodkännanden, sammankopplat bingospel, varuspel, innehavstillstånd och penningautomatspel. Lotteriinspektionens tillståndsprövning ska bidra till att minska risken för att spel och lotterier ger upphov till sociala skadeverkningar genom att hålla anordnare och spelplatser, som inte uppfyller kraven för att få tillstånd, utanför spelmarknaden.

Antalet ansökningar, 2 742 stycken, ökade jämfört med 2014 (se tabell 6). Orsaken till ökning av ansökningar var att antalet ansökningar ökade för värdeautomter som kom in inför kommande koncession. Beslut om avslag på ansökan om tillstånd ökade. Antalet gällande tillstånd vid årets slut minskade jämfört med motsvarande tidpunkt 2014.

Tabell 7. Avgifter och kostnader per beslut i kronor.

Avgifter och kostnader	2015	2014	2013
Antal beslut	2 791	1 320	3 288
Avgift per beslut	3 673	4 838	3 934
Kostnad per beslut	2 771	4 099	2 696
Resultat per beslut	902	739	1 238

Avgifterna täckte kostnaderna per beslut för tillståndsgivningen (se tabell 7). Resultatet var 902 kronor per beslut, en ökning jämfört med 2014.

Tabell 8. Antal timmar och andel nedlagd tid.

Nedlagd tid	2015		2014		2013	
Verksamhet	%	Timmar	%	Timmar	%	Timmar
Lotterier	18,1	1 163	25,6	1 153	15,3	938
Restaurangkasino	14,8	952	18,9	852	14,4	879
Värdeautomater	47,1	3 029	29,1	1 314	52,1	3 194
Förströelsespel	3,2	208	6,1	276	3,1	191
Bingo	0,7	43	0,9	39	0,6	39
Varuspel	0,2	15	0,4	19	0,2	15
Typgodkännande	5,4	347	9,7	439	6,4	392
Övriga tillstånd	1,2	73	4,4	199	1,7	101
Yttrande till domstol	3,7	235	1,8	83	1,9	116
Varning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Föreskrifter	5,6	366	3,1	139	4,3	265
Totalt	100,0	6 431	100,0	4 513	100,0	6 130

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Den största andelen av nedlagd tid för tillstånd och normgivning avsåg tillståndsgivning för värdeautomater. Detta berodde på att mycket tid krävdes för handläggning av nya ansökningar för en ny tillståndsperiod.

Tabell 9. Ärendebalans.

Ärendebalans	2015	2014	2013
Upp till 30 dagar	28	43	63
31-60 dagar	11	11	21
61-90 dagar	4	3	10
Mer än 90 dagar	6	7	17
Totalt	49	64	111

Ärendebalans är antalet öppna ärenden den sista december och antalet dagar sedan ärendet registrerats. Av 49 öppna ärenden hade 28 kommit in inom 30 dagar före årsskiftet. Av 49 öppna ärenden var 21 äldre än 30 dagar. De flesta av de ärenden som var äldre än 30 dagar avsåg ansökningar gällande typgodkännande och rikslotterier.

3.3.1 Rikslotterier

Under 2015 såg Lotteriinspektionen en fortsatt ökad komplexitet i vissa lotteriansökningar. De digitala inslagen ökar och det finns en önskan från marknaden om att kunna blanda traditionella, fysiska lotterier med digitala lösningar. Det blir allt vanligare att de som söker tillstånd vill kunna tillgodogöra sig den allmännyttiga verksamheten som lotteriernas förmånstagare bedriver samtidigt som tillståndshavarna själva inte bedriver någon allmännyttig verksamhet. Lotteriinspektionen utredde i dessa fall om förmånstagarna uppfyllde lotterilagens krav på att bedriva rikstäckande allmännyttig verksamhet.

Medaljlotteriet, som Svenska Postkodföreningen haft tillstånd till att anordna, lades under året ned. Lotteriinspektionen, som var informerad och delaktig i processen, fokuserade framför allt på att hålla lotteriets kunder skadeslösa. Nedläggningen av lotteriet kunde ske under kontrollerade och väl organiserade former.

Svenska Postkodföreningen ansökte om, inom ramen för Postkodlotteriets tillstånd, och fick beviljat en ny förmånstagare. Sedan tidigare var två stiftelser godkända som förmånstagare till lotteriet: Postkodstiftelsen och Kulturstiftelsen. Nu finns även en tredje stiftelse: Idrottsstiftelsen. Föreningar har möjlighet att söka medel till olika projekt de vill

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

genomföra. Projekten måste godkännas av Lotteriinspektionen innan de kan få del av medel från stiftelserna.

Nya föreskrifter[3] avseende EMV-lotterier till skydd för sociala intressen trädde i kraft den 1 juli. Sedan tidigare (1 oktober 2013) finns föreskrifter[4] med bestämmelser om att den som söker tillstånd till EMV-lotterier ska bifoga en spelkonsekvensanalys till ansökan. Den utökade regleringen vad gäller EMV-lotterier bidrog till att gränsdragningen mellan EMV-lotterier och andra traditionella lotterier blivit allt viktigare och mer framträdande.

Lotteriinspektionen meddelade två beslut om avslag gällande ansökningar om tillstånd till rikslotteri. Ett avslag gjordes mot bakgrund av att den sökande inte kunde bevisa att de bedrivit en allmännyttig verksamhet. Det andra beslutet baserades i huvudsak på Lotteriinspektionens bedömning om att det koncept som sökanden ville genomföra inte var förenligt med 11 § lotterilagen. Bestämmelsen innebär att ett tillstånd att anordna ett lotteri ska avse en viss tid och ett visst område där lotteriet får bedrivas. Området ska utgöras av det område där den sökande föreningen huvudsakligen är verksam.

3.3.2 Restaurangkasino

Ett fyrtiotal aktörer hade under året tillstånd att anordna restaurangkasinospel. Cherry Spelglädje AB dominerar marknaden och har ca 270 av totalt ca 460 utfärdade tillstånd.

3.3.3 Värdeautomatspel

Svenska Spels tillstånd från regeringen att anordna spel på värdeautomater löpte ut i slutet av 2015. Då Svenska Spel fick ett förnyat tillstånd från regeringen prövade Lotteriinspektionen under hösten på nytt alla de spelplatser (knappt 2 000) där värdeautomatspel anordnas. Denna prövning av en stor mängd ansökningar på relativt kort tid är resurskrävande och intensiv. Skillnaden mellan årets 2 235 tillståndsansökningar jämfört med 583 ansökningar år 2014 visar hur mängden ansökningar varierar kraftigt mellan åren vad gäller värdeautomatspel.

[3] Lotteriinspektionens föreskrifter till skydd för sociala intressen avseende sådana lotterier som avses i 21 a § lotterilagen (1994:1000), LIFS 2014:2.

[4] Lotteriinspektionens föreskrifter om spelkonsekvensanalys, LIFS 2013:1.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Beslut om avslag på ansökan fattades vid 18 tillfällen. De vanligaste orsakerna till avslag är att den föreslagna placeringen av värdeautomaterna inte är godtagbar samt att spel utan tillstånd förekommit på spelplatsen tidigare.

Antalet gällande tillstånd i slutet av året var 1 819 jämfört med 1 990 samma tidpunkt 2014.

3.3.4 Förströelsespel

Antalet gällande tillstånd var i stort sett oförändrat under året, 135 stycken. Antalet ansökningar om nya tillstånd minskade dock, framför allt beroende på att det under 2014 kom in en stor mängd ansökningar från en och samma sökande.

3.3.5 Typgodkännande

Förslutna lotter, bingobrickor och teknisk utrustning som används för insatser, vinstdragning eller kontroll av lotterier och bingospel ska typgodkännas av Lotteriinspektionen. Svenska Spel ansökte t.ex. om förnyat typgodkännande för den plattform som används för internetpoker, en rad fysiska lotter och bingobrickor under året. Lotteriinspektionen fann inte skäl att meddela avslag för någon av de ansökningar som kommit in.

3.3.6 Övriga tillståndsärenden

Bingo

Ett avslag avseende ansökan om tillstånd till bingospel över länsgränser meddelades. Skälet till avslagsbeslutet var att verksamheten inte kunde antas bedrivas på ett lämpligt sätt. Bakgrunden var att de aktuella bingohallarna anordnat spel över länsgränserna utan tillstånd och att det dessutom anordnats automatspel utan tillstånd i flera av hallarna.

Varuspel

Intresset för spelformen var fortsatt lågt. Det fanns inte skäl att meddela avslag gällande någon av de tre ansökningar som kom in under året.

Penningautomatspel

Tillstånd till spel på penningautomater kan endast beviljas för fartyg i internationell trafik mellan Sverige och Finland. Verksamheten regleras av en överenskommelse mellan länderna. Två ansökningar beviljades. Inga avslagsbeslut meddelades.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Bygde- och ponnytrav
Tillstånd till att anordna lotterier i samband med bygdetrav meddelades vid sex tillfällen under året.

3.3.7 Normgivning

Ärenden och mål i domstol
Under året utfärdade Lotteriinspektionen sex förelägganden förenade med vite rörande överträdelse av det s.k. främjandeförbudet i 38 § lotterilagen. Av dessa överklagades fem förelägganden till förvaltningsrätten. Under året överklagades totalt sju av Lotteriinspektionens beslut till domstol.

I de mål Lotteriinspektionen varit part lämnades under året 13 yttranden till domstol.

Lotteriinspektionen lämnade under året fyra yttranden till domstol i andra mål rörande lotterilagen.

Den vanligaste typen av mål i domstol som har koppling till lotterilagstiftningen var, liksom tidigare år, brottmål där Lotteriinspektionen inte varit part. Brottmålen rör i stort sett uteslutande illegalt anordnande av lotteri i form av automatspel eller poker. Högsta domstolen beslutade den 2 september 2015 att inte meddela prövningstillstånd i tolv överklaganden avseende fällande domar rörande illegalt automatspel.

Föreskrifter och villkor
Lotteriinspektionen har föreskriftsrätt inom ett antal olika områden. Lotteriinspektionen kan också utfärda villkor samt kontroll- och ordningsbestämmelser för spelverksamheten.

Med anledning av att den internationella organisationen Financial Action Task Force (FATF) justerat sina rekommendationer ändrades den 1 augusti 2015 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Lagändringarna innebar bl.a. att vissa bemyndiganden för tillsynsmyndigheterna ändrades varför Lotteriinspektionen den 16 juni 2015 beslutade om nya penningtvättsföreskrifter (LIFS 2015:1). Föreskrifterna trädde i kraft den 1 augusti 2015. Med hänsyn till tidsaspekten gjordes inte alla nödvändiga justeringar av föreskrifterna i LIFS 2015:1. Då fler föreskriftsändringar var nödvändiga med anledning av de genomförda lagändringarna reviderade

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Lotteriinspektionen föreskrifterna ytterligare, dels för att anpassa föreskrifterna till den ändrade lagstiftningen, dels för att utveckla och förtydliga vilka krav som ställs på verksamhetsutövarna för att nå en ändamålsenlig tillämpning av reglerna. Därutöver gjorde Lotteriinspektionen vissa redaktionella ändringar i syfte att göra föreskrifterna mer lättbegripliga. De nya föreskrifterna (LIFS 2015:3), som upphävde de äldre föreskrifterna, beslutades den 24 november 2015 och träder i kraft den 1 januari 2016.

Den 25 augusti 2015 beslutade Lotteriinspektionen även att höja kontroll- och tillsynsavgifterna för att på sikt uppnå bättre balans mellan kostnader och intäkter. De höjda tillsynavgifterna (LIFS 2015:2) trädde i kraft den 1 oktober 2015.

Lotteriinspektionen utfärdade även allmänna råd till Lotteriinspektionens föreskrifter (LIFS 2014:2) till skydd för sociala intressen avseende sådana lotterier som avses i 21 a § lotterilagen som infördes 2014. De allmänna råden tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2015.

Slutligen gjorde Lotteriinspektionen under året en översyn över de allmänna råden för länsstyrelsernas tillståndsgivning till bingospel. Lotteriinspektionen beslutade den 24 november att anta de nya allmänna råden. De nya allmänna råden ska tillämpas på ansökningar om bingospel som kommer in till länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 2016.

3.4 Verksamhet information

Lotteriinspektionens informationsarbete har som mål att främja allmän kännedom om spelmarknaden och lotterilagstiftningen. Detta görs med hjälp av spridning av fakta och information i för medborgaren betydelsefulla kanaler, exempelvis via myndighetens webbplats, traditionella medier och i allt högre grad sociala medier. Lotteriinspektionen ska följa och analysera utvecklingen nationellt och internationellt samt informera regeringen och allmänhet om utvecklingen.

Prestationen (se ordlista) för området är att redovisa i vilken utsträckning kommuner, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, allmänhet och övriga intressenter får del av informationen. Lotteriinspektionen ska också beskriva vilka insatser som genomförs för att utveckla den externa kommunikationen via bl.a. internet. Lotteriinspektionen ska även rapportera, omvärldsbevaka och analysera spelområdet samt lämna en

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

redogörelse till regeringen för utvecklingen på spelmarknaden och rättstillämpningen inom spelområdet.

Lotteriinspektionen inrättades för 20 år sedan. Jubileet uppmärksammades genom ett seminarium på Moderna Museet i Stockholm i oktober. På plats fanns stora delar av den svenska spelbranschens olika intressenter representerade.

Information om den svenska lotterilagstiftningen samt händelser och utvecklingen på den svenska och internationella spelmarknaden har fått en ökad betydelse i takt med samhällskrav på reformer inom lotterilagstiftningsområdet. Kanalerna för denna informationsspridning är den externa webbplatsen, distribution till och deltagande i traditionella medier, Lotteriinspektionens mobilsajt med en kontinuerligt uppdaterad information till medier och allmänhet dygnet runt. Myndigheten har under året haft en tillväxt på antalet unika besökare på webbplatsen på 84 procent jämfört med 2014 (2015: 101 280 unika besökare 2014: 55 043 unika besökare). Andra kommunikationskanaler är sociala plattformar, såsom Twitter och Facebook, vilka har fått allt viktigare roll i en interaktion med spelintresserad allmänhet och journalister. Lotteriinspektionen deltog i samhällsdebatten genom ett antal debattartiklar i media kring spelmarknadens utveckling, spelreklam och myndighetens roll. Lotteriinspektionen redogjorde för myndighetens verksamhet och innebörden av lotterilagstiftningen vid ett antal intervjuer i etermedia samt i konsumentrelaterade program i radio och TV. Lotteriinspektionens statistik, beslut och åtgärder inom myndighetens verksamhetsområden, bl.a. rörande illegalt spel, har fått en ökad räckvidd genom ett strategiskt PR-arbete. Lotteriinspektionen presenterade även verksamheten via universitets-distribuerad media för att stärka myndighetens varumärke och främja framtida rekryteringar.

Informationskampanjen ”Prata om spel” riktar sig till högstadie- och gymnasieelever. Kampanjen handlar om spel om pengar, dess sociala och ekonomiska konsekvenser, sannolikhetslära, källkritik och förståelse för betydelsen av spelmarknadens marknadsföringsbudskap och lanserades under kvartal fyra 2014. Den fick under 2015 en bra spridning inom det svenska skolsystemet. Under 2016 ska projektet utvärderas.

Lotteriinspektionen redovisade aktuell spelstatistik på sin webbplats under rubriken ”Veckans statistik” kring områden som illegalt spel, svenskt marknadsläge, spelpreventiva åtgärder och tillsynsstatistik.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Lotteriinspektionen bedömer att myndigheten har en central roll i media när det gäller spelrelaterad statistik. Vidare gör Lotteriinspektionen numera uppskattningar av internationella aktörers förväntade resultat och marknadsandel på den svenska spelmarknaden och internationellt. Resultaten förmedlas genom tryckt informationsmaterial, webbpublicering, deltagande i seminarier och genom sociala medier.

En utbildningsinsats om svensk lotterilagstiftning och tillståndsgivning genomfördes under året för kommunala lotterihandläggare och kontrollanter.

Lotteriinspektionen följde upp en statistiskundersökning från 2012, 2013 och 2014 i syfte att öka kunskapen om svenskarnas spel och spelvanor. Undersökningen, som omfattade ett representativt urval av befolkningen, visade bl.a. på en fortsatt fallande trend där 70 procent av svenska folket har spelat någon gång under de senaste 12 månaderna.

Lotteriinspektionen genomförde ett seminarium om penningtvätt. I maj samlades myndigheter och aktörer, nationellt och internationellt, för att samtala och få information om nationella åtgärder i samband med genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet.

4 Organisation

Lotteriinspektionen ska lämna en sammanfattande redovisning över de åtgärder som myndigheten vidtagit för att nå målen samt informera om vilka insatser som gjordes i syfte att effektivisera och förbättra verksamheten.
Lotteriinspektionens organisation:

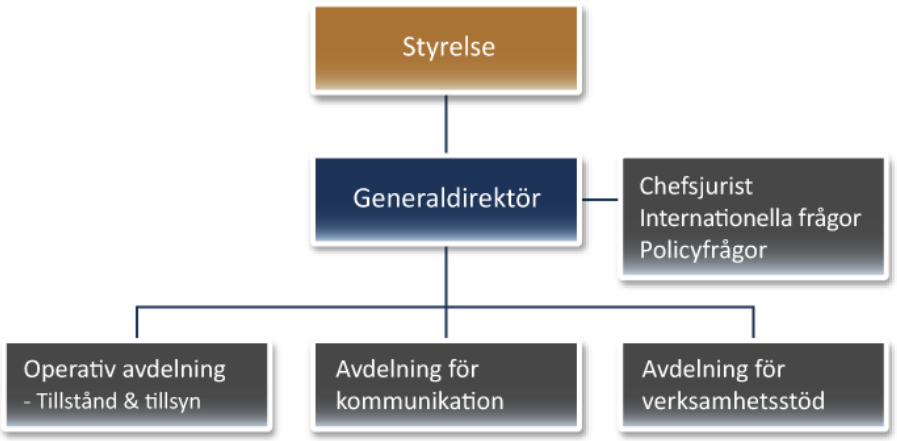

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Lotteriinspektionen leds av en styrelse. Generaldirektören Håkan Hallstedt är myndighetschef. Styrelsens ledamöter utses av regeringen och generaldirektören ingår i styrelsen. Styrelsen beslutar om Lotteriinspektionens verksamhetsplan och andra övergripande frågor som t.ex. föreskrifter, riktlinjebeslut, remissvar och rapporter samt principiellt viktiga beslut som rör nya lotterier och spel.

5 Personal

Lotteriinspektionen ska verka för en långsiktig och god personalförsörjning med en ändamålsenlig kompetens för verksamheten. Lotteriinspektionens mål var att utbilda enskilda medarbetare i områden som är upptagna i verksamhetsplanen och som ingår i medarbetarnas arbetsuppgifter. Lotteriinspektionen uppnådde målet. Kvinnor och män fick lika möjligheter till utveckling i arbetet. Detta gäller både det egna arbetsområdet som vidareutveckling inom andra områden. Under året utvecklades ett nytt kompetensförsörjningssystem för att kunna arbeta med myndighetens kompetens mer strategiskt.

Under året slutade sju personer och Lotteriinspektionen rekryterade fem nya medarbetare. Under perioden juni-augusti anställdes två sommararbetare. Vid rekrytering eftersträvar Lotteriinspektionen mångfald ur alla aspekter.

Lotteriinspektionen hade 44 anställda inklusive generaldirektören vid årets utgång. Av de 44 anställda var 30 kvinnor (68 procent) och 14 män (32 procent). Dessutom fanns det ca 50 behovsanställda kontrollanter runt om i landet som är anställda med stöd av anställningsförordningen (1994:373). Medellönen för de anställda (generaldirektörens och kontrollanternas lön/arvode är inte medräknade) var vid årets utgång 37 268 kronor per månad. Den genomsnittliga åldern var 43 år.

Tabell 10. Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro	2015	2014	2013
Könsfördelning			
Kvinnor	5,6 %	6,0 %	6,2 %
Män	2,1 %	4,9 %	2,4 %
Åldersfördelning			
30–49 år	1,7 %	3,0 %	1,5 %
Totalt	4,4 %	5,7 %	4,9 %

Sjukfrånvaron i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Andra ålderskategorier redovisas inte då antal medarbetare inom dessa kategorier understiger 10.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Sjukfrånvaron (tabell 10) för Lotteriinspektionen var totalt under året 4,4 procent av den ordinarie arbetstiden. Detta kan jämföras med 5,7 procent året innan. I åldersgruppen 30-49 år minskade sjukfrånvaron under året till 1,7 procent från 3,0 procent. Av den totala sjukfrånvaron var 59,8 procent från en sammanhängande period om 60 kalenderdagar eller mer.

6 Internt arbete under året

Lotteriinspektionen ska, som tidigare nämnts, enligt regleringsbrevet koncentrera sitt arbete till de sektorer på marknaden där det finns störst risk för kriminalitet och sociala skadeverkningar. Genom SKRIM, sociala skyddshänsyn och riskminimering, utvecklas detta arbete särskilt. Främst sker detta genom fortsatt uppbyggnad av kunskap kring spelberoende och skyddsändamål genom att nätverka och samverka med andra myndigheter och organisationer. Denna kunskap förs sedan vidare ut i organisationen för att bli en naturlig del av Lotteriinspektionens tillståndsgivning och som en parameter i tillsynen. Lotteriinspektionen har också en kontinuerlig omvärldsbevakning där en av delarna består i att delta vid nationella och internationella möten och seminarier.

En översyn av Lotteriinspektionens avgifter har gjorts under året. Rapporten visade att en förändring behövdes göras för att avgifterna ska täcka relaterade kostnader. Tillsynsavgifterna ändrades i LIFS 2015:2, se avsnitt 3.3.7 *Föreskrifter och villkor*. En hemställan lämnades till regeringen avseende förändring av ansökningsavgifterna.

Under våren vidareutvecklades Lotteriinspektionens verktyg för riskanalyser avseende tillsynsplaneringen och rutinerna kring dessa. Riskanalyserna användes sedan för planeringen av 2016 års tillsyn.

Vidare utvecklades ett incidentrapporteringssystem för tillståndshavarna. Syftet är att skapa enhetlighet i hur incidenter rapporteras till Lotteriinspektionen och att säkra en god uppföljning av incidenter.

Lotteriinspektionen fortsatte arbetet med intern styrning och kontroll. Resultatet var bra under året och kvaliteten höjdes på flera områden. Arbetet utgår från riskanalyser för att minska konsekvenserna om en händelse inträffar i de interna processerna.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

7 Finansiell redovisning

Lotteriinspektionens verksamhet finansieras genom anslag. Anslaget för året fastställdes till 48,7 miljoner kronor. Anordnarna får betala avgifter för ansökningar om tillstånd, kontroll och tillsyn. Dessa avgifter redovisas mot inkomsttitel 9455 lotteriavgifter. Avgifter för utbildning får Lotteriinspektionen använda i verksamheten. Under året levererade Lotteriinspektionen in 30,3 miljoner kronor i avgifter till statsbudgeten.

Samtliga belopp i resultatredovisningen är angivna i tusental kronor om inget annat anges.

Den avgiftsbelagda verksamheten gav totalt ett ekonomiskt överskott, 2,1 miljoner kronor (tabell 11). Kontroll och tillsyn är Lotteriinspektionens största verksamhet, även när det gäller intäkter och kostnader. Verksamheten gav ett negativt resultat under året, 0,4 miljoner kronor, en minskning från föregående år med ca 0,1 miljoner kronor. Både intäkterna och kostnaderna var lägre än föregående år.

Tabell 11. Resultat avgiftsbelagd verksamhet

Verksamhet, tkr	2015	2014	2013	Budget 2015	Ack +/- t.o.m. 2015	Ack +/- t.o.m. 2014	Ack +/- t.o.m. 2013
Kontroll och tillsyn							
Intäkter	20 074	22 623	19 854	21 000	379 148	359 074	336 451
Kostnader	20 464	23 104	20 976	21 000	383 482	363 018	339 914
Resultat	-390	-481	-1 122	0	-4 334	-3 944	-3 463
Tillstånd och normgivning							
Intäkter	10 253	6 387	12 935	13 000	137 121	126 868	120 481
Kostnader	7 735	5 411	8 872	9 000	150 037	142 302	136 891
Resultat	2 518	976	4 063	4 000	-12 916	-15 434	-16 410
Totalt							
Intäkter	30 327	29 010	32 789	34 000	516 269	485 942	456 932
Kostnader	28 199	28 515	29 848	30 000	533 519	505 320	476 805
Resultat	2 128	495	2 941	4 000	-17 250	-19 378	-19 873

Redovisning av tabellen har förändrats från 2014. Det ackumulerade resultatet är beräknat från 1997. Tabellen visar avgifter som Lotteriinspektionen har tagit ut för ansökningar och tillsyn, intäktstitel 9455.

En ökning skedde av intäkterna för tillståndsgivningen. Tillstånd och normgivning gav ett resultat på 2,5 miljoner kronor, ett högre överskott

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

jämfört med 2014 men lägre än vad som budgeterats. Intäkter och kostnader ökade till följd av att en större insats gjordes 2015 av tillståndsgivning för värdeautomater. Kostnaderna för hela verksamheten (tabell 12) minskade jämfört med föregående år med drygt 0,5 miljoner kronor. Förändringen berodde till stor del på personalkostnader för tillsynen som minskat under året jämfört med 2014, vilket var ett resultat av minskat antal timmar nedlagd tid för verksamheten.

Tabell 12. Resultat per verksamhet

Verksamhet, tkr	2015	2014	2013	Budget 2015
Totalt för Lotteriinspektionen				
Övriga intäkter	35	141	59	0
Intäkter, anslag	45 991	46 407	46 064	47 000
Kostnader	46 026	46 548	46 123	47 000
Resultat	0	0	0	0
Kontroll och tillsyn				
Övriga intäkter	16	71	25	
Intäkter, anslag	20 448	23 033	20 951	22 000
Kostnader	20 464	23 104	20 976	22 000
Resultat	0	0	0	0
Tillstånd och normgivning				
Övriga intäkter	7	20	13	
Intäkter, anslag	7 728	5 391	8 859	6 000
Kostnader	7 735	5 411	8 872	6 000
Resultat	0	0	0	0
Kontroll av illegal spelmarknad				
Övriga intäkter	6	23	6	
Intäkter, anslag	7 187	7 449	6 020	8 000
Kostnader	7 193	7 472	6 026	8 000
Resultat	0	0	0	0
Information				
Övriga intäkter	6	27	15	0
Intäkter, anslag	10 628	10 534	10 234	11 000
Kostnader	10 634	10 561	10 249	11 000
Resultat	0	0	0	0

Intäkter avser både uppbördsintäkter och intäkter som redovisas under anslaget (4 § avgiftsförordningen och finansiella intäkter). Redovisning av tabellen har förändrats från 2014. Intäkter redovisas som intäkter av anslag.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Under 2015 var kostnaden för arbetet med illegalt spel 7,2 miljoner kronor, vilket var något lägre än 2014.

Den informations- och utbildningsverksamhet som Lotteriinspektionen bedriver på eget initiativ finansieras genom tilldelat anslag, högst 11,0 miljoner kronor. Kostnaderna var 10,6 miljoner kronor, något under tilldelat anslag men något över motsvarande kostnader 2014.

Lotteriinspektionen lade största delen av sin tid på kontroll och tillsyn, 44 procent. 16 procent lades på kontroll av illegal spelmarknad, 21 procent på tillstånd och normgivning och 19 procent på information.

Lotteriinspektionen lägger 90 procent av kostnaderna på verksamhet som hör till lotterilagen (tabell 13), 1 procent på verksamhet som hör till lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel (automatspelslagen) och resterande 9 procent på verksamhet som hör till kasinolagen (1999:355).

Tabell 13. Fördelning av kostnader av bedriven verksamhet med stöd av kasinolagen, automatspelslagen och lotterilagen

Kostnader, tkr	2015	2014	2013
Lotterilagen	41 597	42 307	41 214
Kasinolagen	4 079	3 520	4 087
Automatspelslagen	350	721	768
Totalt för Lotteriinspektionen	46 026	46 548	46 069

Kostnaden för den administrativa ledningen uppgår till 11,8 miljoner kronor[5]. 2014 och 2013 var kostnaden 12,8 miljoner kronor. Minskning beror på att antalet medarbetare inom den administrativa ledningen var färre.

[5] Här ingår lön och sociala avgifter för styrelsen, generaldirektören och avdelningen för verksamhetsstöd. Totalt bestod den administrativa ledningen av 6 styrelseledamöter, 2 chefer med personalansvar, chefsjurist och 12 medarbetare vid utgången av året.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

7.1 Resultaträkning

Tkr	Not	2015-01-01-2015-12-31	2014-01-01-2014-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	45 991	46 407
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	30	98
Finansiella intäkter		5	43
Summa		46 026	46 548
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-32 165	-33 179
Kostnader för lokaler		-3 647	-3 659
Övriga driftskostnader	4	-9 837	-9 202
Finansiella kostnader		-20	-20
Avskrivningar och nedskrivningar		-357	-488
Summa		-46 026	-46 548
Verksamhetsutfall		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten	5	30 327	29 010
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-30 334	-29 009
Saldo		-7	1
Årets kapitalförändring	6	-7	1

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

7.2 Balansräkning

TILLGÅNGAR, tkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	7	0	34
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	259	324
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	543	801
Summa		802	1 125
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1	1
Fordringar hos andra myndigheter		767	779
Övriga kortfristiga fordringar	10	3 449	3 783
Summa		4 217	4 563
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	11	1 024	1 114
Övriga upplupna intäkter		220	227
Summa		1 244	1 341
Avräkning med Statsverket			
Avräkning med Statsverket	12	-7 181	- 6 745
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	13	8 801	7 087
Summa		8 801	7 087
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 883**	**7 405**
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	14	7	6
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	6	-7	1
Summa		0	7
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	15	168	199
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	16	744	1 159
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		864	827
Leverantörsskulder	17	2 778	1 899
Övriga kortfristiga skulder		584	546
Summa		4 970	4 431
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	18	2 745	2 768
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		**7 883**	**7 405**

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

7.3 Anslagsredovisning

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings-belopp
Anslag 15:1	3 382	48 673	-1 929	50 126	- 46 134	3 992

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
9455 Lotteriavgifter	34 000	30 327

Skillnaden mellan utgifter enligt anslagsredovisning och resultaträkning berodde på anslagsavräkningen för semesterskulden före 2009. Indragningen avser anslagssparande för 2012, 2013 och 2014. Årets tilldelning av anslag är enligt regleringsbrevet förenat med ett villkor enligt nedan.

Område	Tilldelning	Kostnader
Information	11 000	10 634

7.3.1.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Lotteriinspektionen (LI), 2015-12-31

	2015	2014	2013	2012	2011
Beviljad låneram i Riksgäldskontoret	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Utnyttjad låneram i Riksgäldskontoret	744	1 159	1 508	2 697	3 598
Beviljade kontokrediter i Riksgäldskontoret	4 400	4 400	4 400	4 400	4 400
Utnyttjade kontokrediter i Riksgäldskontoret	0	0	0	0	0
Ränteintäkter på räntekonto*	2	43	49	66	82
Räntekostnader på räntekonto*	14	0	0	0	0
Avgifter som LI inte disponerar					
Avgiftsintäkter, beräknat belopp	34 000	30 000	30 000	25 000	29 500
Avgiftsintäkter, faktiskt utfall	30 327	29 010	32 789	20 676	24 495
Avgifter som LI disponerar					
Avgiftsintäkter, beräknat belopp	-	-	-	-	-
Avgiftsintäkter, faktiskt utfall	30	98	10	52	10
Beviljad anslagskredit	1 460	1 453	1 419	1 412	1 397
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
Utgående anslagssparande	3 992	3 304	4 244	2 997	3 928
Antal årsarbetskrafter	39,0	42,0	40,1	37,8	34,9
Medelantal anställda	44,0	45,3	40,7	38,7	38,3
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 170	1 096	1 118	1 153	1 202
LI har även arvoderade kontrollanter varför driftskostnaden per anställd blir så hög					
Ungefärligt antal	50	50	60	60	80
Årets kapitalförändring	-7	1	6	-1	7
Balanserad kapitalförändring	7	6	-105	-1	-8

*Ränteintäkter och räntekostnader på räntekontot stämmer inte överens med finansiella intäkter och kostnader i resultaträkningen då det finns poster som beror på negativa räntor under 2015.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

7.4 Noter och tilläggsupplysningar

Alla belopp är angivna i tusental kronor där inte annat anges. Nedan anges jämförelsetal för 2014 inom parentes eller i den högra kolumnen.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Lotteriinspektionens redovisning följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till 2 kap. 5–6 §§ i ovan nämnda förordning, respektive allmänna råd till 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen beslutade i regleringsbrevet att Lotteriinspektionens utbildningsverksamhet ska finansieras med avgifter. Inom ramen för full kostnadstäckning får Lotteriinspektionen själv besluta om grunderna för avgiftssättningen, men inte i de fall som avses i 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

Vid en jämförelse av intäkterna i de finansiella delarna och resultatredovisningen är det viktigt att notera att även uppbördsintäkterna redovisas som intäkter i resultatredovisningen. I enlighet med regleringsbrevet, avsnitt 2 Övrig återrapportering, redovisas uppbördsintäkterna som intäkter i resultatredovisningen i stället för intäkter av anslag, vilket är kravet enligt 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper
Såväl materiella som immateriella anläggningstillgångar med en beräknad livslängd på minst tre år och med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp, finansieras med lån hos Riksgäldskontoret.
Förbättringsutgifter på annans fastighet finansieras med lån hos Riksgäldskontoret om de är större än 100 000 kronor och den återstående hyrestiden är minst tre år. Enstaka inventarier av litet värde ska finansieras med lån hos Riksgäldskontoret om de ingår i en fungerande enhet vars totala värde överstiger ett halvt prisbasbelopp (exklusive moms). Detta gäller inte efterkommande kompletteringar som understiger ett halvt prisbasbelopp.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde. Avskrivningstiden ska motsvara den ekonomiska livslängden. Avskrivningarna görs linjärt på följande sätt:

Programvaror, licenser och konsulttimmar	3 år
Servrar, laserskrivare, hårdvara för kontrollsystem	3 år
Bilar	3 år
Kontorsmaskiner	5 år
Möbler	10 år
Investeringar i annans fastighet skrivs av på samma tid som den återstående tiden på gällande hyreskontrakt	3-10 år

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Övriga datorer beräknas ha en livslängd mindre än tre år, varför de kostnadsförs vid inköpet.

Lotteriinspektionen bedömer osäkra fordringar löpande. Fordringar bokförs som befarade förluster när Lotteriinspektionen vidtar indrivningsåtgärder. En osäker fordran är en konstaterad förlust när Lotteriinspektionen fått besked om att företaget gått i konkurs eller att fordringen är över ett år.

Brytdagen för samtliga myndigheter är för 2015 fastställd till den 5 januari. Fakturor som gäller det gamla året och som anländer till Lotteriinspektionen efter brytdagen bokförs som periodavgränsningsposter om de överstiger 10 000 kronor och inte gäller återkommande räkningar som t.ex. telefon, städning och hyra av Agresso.

Styrelsens ersättning, förmåner och andra styrelseuppdrag
Under budgetåret betalades följande ersättningar och förmåner till styrelsen och ledande befattningshavare.

Hallstedt, Håkan, generaldirektör	
Skattepliktiga ersättningar	1 092 447 kr
Förmåner	3 277 kr
Övriga styrelseuppdrag: inga	

Håkansson, Per, styrelseordförande	
Skattepliktiga ersättningar	75 274 kr
Förmåner	0 kr
Övriga styrelseuppdrag: inga	

Berggren, Henrik, styrelseledamot	
Skattepliktiga ersättningar	25 825 kr
Förmåner	0 kr

Övriga styrelseuppdrag: Anna Enochsson Juridik AB, Djurgårdens Fotboll Försäljning AB, Djurgårdens Fotboll Arena AB, Enochsson & Partners Juridik AB

Tolke, Carina, styrelseledamot	
Skattepliktiga ersättningar	35 000 kr
Förmåner	0 kr
Övriga styrelseuppdrag: inga	

Ahnmé Kågerman Britta, styrelseledamot	
Skattepliktiga ersättningar	25 914 kr
Förmåner	0 kr
Övriga styrelseuppdrag: inga	

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Starrin, Karin, styrelseledamot
Skattepliktiga ersättningar 26 028 kr
Förmåner 0 kr
Övriga styrelseuppdrag: Högskolan i Halmstad, Länsförsäkringar Halland, Länsförsäkringar Liv

Wall, Håkan, styrelseledamot
Skattepliktiga ersättningar 25 000 kr
Förmåner 0 kr
Övriga styrelseuppdrag: inga

Noter

1. Årets anslagsutfall 46,0 mnkr (2014: 46,5 mnkr), understiger de tilldelade medlen för budgetåret med 2,7 mnkr och det utgående anslagssparandet uppgår till 4,0 mnkr.

2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar består av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen, 30 tkr (2014: 98 tkr).

3. Lönekostnaderna exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgår till 20 886 tkr (2014: 21 365 tkr).

4.

Posten övriga driftskostnader	2015	2014
Inköp av tjänster	5 318	5 635
Resor, information och kontrollkostnader	1 319	1 155
Inköp av varor	1 104	1 155
Övrigt	2 096	1 257
Summa	9 837	9 202

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

5. Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten

Verksamhet, tkr	2015	2014	Budget enl. reglerings-brev 2015
Kontroll och tillsyn			
Intäkter	20 074	22 623	21 000
Kostnader	20 464	23 104	21 000
Resultat	-390	-481	0
Tillstånd och normgivning			
Intäkter	10 253	6 387	13 000
Kostnader	7 735	5 411	9 000
Resultat	2 518	976	4 000
Totalt			
Intäkter	30 327	29 010	34 000
Kostnader	28 199	28 515	30 000
Resultat	2 128	495	4 000

6. Årets kapitalförändring

	2015	2014
Periodiseringar	0	0
Befarande kundförluster	7	1
Summa	7	1

7. Immateriella anläggningstillgångar

	2015	2014
IB anskaffningsvärde	6 858	6 893
Årets inköp	0	-35
- Avgår utrangering	-1 389	0
UB ackumulerat anskaffningsvärde	5 469	6 858
IB ackumulerade avskrivningar	6 824	6 727
Årets avskrivningar	34	97
- Avgår utrangering	-1 389	0
UB ackumulerade avskrivningar	5 469	6 824
Bokfört värde	0	34

8. Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2015	2014
IB anskaffningsvärde	648	648
Årets inköp	0	0
- Avgår utrangering	0	0
UB anskaffningsvärde	648	648

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

IB ackumulerade avskrivningar	324	259
Årets avskrivningar	65	65
- Avgår utrangering	0	0
UB ackumulerade avskrivningar	389	324
Bokfört värde	259	324

9. Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2015	2014
IB anskaffningsvärde	4 695	4 684
Årets inköp	0	259
- Avgår utrangering	0	-248
UB anskaffningsvärde	4 695	4 695
IB ackumulerade avskrivningar	3 894	3 731
Årets avskrivningar	258	326
- Avgår utrangering	0	-163
UB ackumulerade avskrivningar	4 152	3 894
Bokfört värde	543	801

10. Övriga kortfristiga fordringar	2015	2014
Statliga bolagen, kontrollavgifter	2 667	2 819
Rikslotterier, kontrollavgifter	390	540
Kasino- och automatspel, kontrollavgifter	495	522
Osäkra fordringar	-104	-98
Summa	3 448	3 783

11. Förutbetalda kostnader består av	2015	2014
Förutbetalda hyror	977	977
Förutbetalda konsultkostnader	47	137
Summa	1 024	1 114

12. Avräkning med Statsverket	2015	2014
Uppbörd		
Ingående balans	-3 888	-3 058
Redovisat mot inkomsttitel	-30 333	-29 009
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	-269	-102
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	30 919	28 281
Skulder avseende uppbörd	-3 571	-3 888

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-3 382	-4 322
Redovisat mot anslag	46 134	46 538
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-48 673	-48 422
Återbetalning av anslagsmedel	1 929	2 902
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 992	-3 304
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	525	551
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-143	-26
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	382	525
Summa avräkning med Statsverket	-7 181	-6 850

Skillnaden mellan utgående balans 2014 och ingående balans 2015 beror på en återbetalning avseende en differens på 78 tkr gällande anslag från 2012 och 2013.

13. Behållning räntekonto

	2015	2014
Anslagsmedel	8 801	7 087
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	4 413	3 442
Beviljad kreditram på räntekonto	4 400	4 400

14. Förändring av myndighetskapitalet

	2015	Kapitalförändring enligt resultaträkning	*Summa*
Utgående balans 2014	6		6
Ingående balans 2015	6		6
Rättelser	0		0
Föregående års kapitalförändring	1		1
Årets kapitalförändring		-7	-7
Summa årets förändring		-7	-7
Utgående balans 2015	7	-7	0

15. Avsättningar

	2015	2014
Ingående avsättning	199	0
Årets pensionskostnad	-31	199
Årets pensionsutbetalningar	0	0
Utgående avsättning	168	199

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

16. Lån i Riksgäldkontoret	2015	2014
Beviljad låneram	8 000	8 000
Ingående balans	1 159	1 508
Nya lån	0	259
Årets amorteringar	-415	-608
Summa	744	1 159

17. Leverantörsskulder avser	2015	2014
Kilenkrysset	1 241	0
TDC Sverige AB	390	14
Atea Sverige AB	297	674
Cybercom Sverige AB	116	0
Kunskapskraft & Media Sweden AB	81	0
Ricoh Sverige AB	75	0
Rosenqvist Revision AB	68	0
Övriga skulder	510	1 211
Summa	2 778	1 899

18. Periodavgränsningsposten består av	2015	2014
Semesterlöneskuld inkl. soc. avg.	1 801	2 065
Periodiserade komptimmar inkl. soc. avg.	148	163
Periodiserade arvoden, utbetalas jan-16 inkl. soc. avg.	359	258
Trygghetsstiftelsen, TA-medel	245	182
Revision	150	100
Periodiserad leverantörsskuld	42	0
Summa	2 745	2 768

8 Ordlista

Anordnare/aktör	Den som har tillstånd från regeringen eller Lotteriinspektion att bedriva lotteriverksamhet brukar kallas anordnare. Ibland används även uttrycket aktör. Det kan också finnas andra aktörer än anordnaren på spelmarknaden, t.ex. serviceföretag och intresseorganisationer.
Central tillsyn	Lotteriinspektionens granskande verksamhet som inte avser beviljade tillstånd är central tillsyn. Exempelvis kan nämnas misstänkt illegala lotterier eller otillåtet främjande.
EMV-lotteri	Lotteri som anordnas i samband med sändning i radio eller television eller på annat sätt förmedlas med hjälp av elektromagnetiska vågor.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Folkrörelsen	Folkrörelsen eller föreningslivet är ett samlat begrepp för samtliga de ideella föreningar som enligt lotterilagen har möjlighet att få tillstånd att anordna lotterier.
Förströelsespelsautomat	En förströelsespelsautomat är en spelautomat som endast kan ge vinst i form av frispel, som flipper- och bilspel. Lotteriinspektionen lämnar tillstånd till och utövar kontroll över dessa spel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel. Spelet får anordnas av kommersiella företag.
Kontroll/tillsyn	Lotteriinspektionen utövar kontroll över den verksamhet som har ett beviljat tillstånd från regeringen eller från Lotteriinspektionen enligt bestämmelserna i lotterilagen, kasinolagen eller lagen om anordnande av visst automatspel. Tillsyn används som ett synonymt ord (men skiljs från central tillsyn).
LIFS	Lotteriinspektionens författningssamling.
Matchfixning	Spelrelaterade uppgjorda matcher.
Prestationer	Med prestationer menas de tjänster och produkter som lämnar en myndighet.
Restaurangkasino	Till restaurangkasino räknas spelformerna roulett-, tärnings- och kortspel. Spelet får anordnas på restauranger av kommersiella företag.
Rikslotteri	Rikslotteri är ett lotteri som anordnas i flera län. Rikslotteri får anordnas av en svensk juridisk person som är en ideell förening och som huvudsakligen främjar ett allmännyttigt ändamål inom landet. Ibland används begreppet ”traditionellt lotteri” för de lotterier som förmedlas som papperslotter. Kommuner och länsstyrelser lämnar tillstånd till lotterier på lokal respektive regional nivå.
Typgodkännande	Typgodkännande krävs för att garantera spelaren säkerhet. Det gäller förslutna lotter och bingobrickor men avser även teknisk utrustning som används för insatser, vinstdragning eller kontroll av egentliga lotterier och bingospel.
Varuspelsautomat	En varuspelsautomat är en spelautomat som endast betalar ut vinst i form av varor som klockor, nallar eller choklad. Vinstmöjligheten ska även helt eller delvis bero på slumpen. Tillstånd ges i samband med offentliga nöjestillställningar som tivoli eller liknande.
Värdeautomat	En värdeautomat är en spelautomat som betalar ut vinst i form av värdebevis, spelpoletter eller liknande. Vinstmöjligheterna ska huvudsakligen bero på slumpen. Spelet får anordnas på restauranger med serveringstillstånd och i bingohallar. Spelet får anordnas av Svenska Spel.
Övriga tillståndsärenden	Bland övriga tillståndsärenden redovisas tillstånd i mindre mängd som innehavstillstånd av spelautomater, automatspel ombord på fartyg, varuspel och tillstånd till bingospel som ska anordnas i flera län eller med en högsta vinst som överstiger ett basbelopp.

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs
Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180
registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se
Org. nr: 202100-3310

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av Lotteriinspektionens kostnader, intäkter och ekonomiska ställning.

Lotteriinspektionens styrelse, Strängnäs 2016-02-09

Per Håkansson Styrelsens ordförande	Håkan Hallstedt Generaldirektör
Henrik Berggren	Carina Tolke
Britta Ahnmé Kågerman	Karin Starrin
Håkan Wall	

Box 199
Finningevägen 54 B
645 23 Strängnäs

Telefon: 0152-650 100
Fax: 0152-650 180

registrator@lotteriinspektionen.se
www.lotteriinspektionen.se

Org. nr: 202100-3310